

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ПРОЄКТУ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ
НА 2022-2032 РОКИ**

м. Ірпінь, 2021

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ПРОЄКТУ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА 2022-2032 РОКИ**

№390 Вересень 2021

Документ було підготовлено в рамках розробки проєкту стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки

Підстава для розробки:

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»

Замовник звіту:

виконавчий комітет Ірпінської міської ради

Виконавець звіту:

Фізична особа –підприємець

Голубцов Олександр Григорович

Редакція звіту про СЕО:

Редакція №1

Авторський колектив:

кандидат географічних наук,

Голубцов О. Г. _____

Консультанти на громадських засадах:

доктор економічних наук,

Сакаль О.В. _____

кандидат географічних наук,

Купач Т. Г. _____

ЗМІСТ	3
Титульний аркуш	1
Авторський колектив	2
Зміст звіту	3
ВСТУП	4
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	9
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	36
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	40
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	48
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	50
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	55
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в якій здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	56
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	58
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	60
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	60

ВСТУП

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів у програми, плани, політики.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища та сприяння інтеграції екологічних міркувань у підготовку планів з метою просування сталого розвитку. Це системний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття рішень. Він охоплює комплекс екологічно орієнтованих засобів щодо захисту навколишнього середовища, заходів, спрямованих на охорону і раціональне використання природних ресурсів, котрі забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища міських і сільських поселень.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Об'єктом даної СЕО є проєкт Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки (далі – Стратегія розвитку).

Замовником даної СЕО є виконавчий комітет Ірпінської міської ради (далі – Замовник)

Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлено сферу застосування та порядок здійснення СЕО, механізм проведення транскордонних консультацій, інформування про прийняте рішення та моніторингу впливу виконання документа державного планування на довкілля.

На виконання п.6 та п.7 ч.1 ст. 6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», наказом Міністерства екології та природних ресурсів України затверджено «Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування».

Редакція СЕО – даний звіт є результатом проведення етапу № 1 та 2, здійснення стратегічної екологічної оцінки, відповідно до ст. 9 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки є значущим стратегічним документом державного планування. Реформи, які активно впроваджуються в Україні, вимагають трансформації системи управління та розвитку всіх сфер функціонування громад України. Саме ці завдання має вирішити стратегічний документ, який дозволить зосередити всі ресурси та зусилля громади на трьох стратегічних напрямках – економічному, екологічному та соціальному.

Нова політика регіонального розвитку ґрунтується на врахуванні під час стратегічного та просторового планування ключових викликів, які впливають на людину, інфраструктуру, безпеку, економіку та навколишнє природне середовище, а також включає побудову культури партнерства та співробітництва, орієнтованої на взаємодію громадян та публічних інституцій щодо розвитку. Заходи регіональної політики формуються на основі отриманого досвіду, зібраних даних, висновків, рекомендацій, результатів аналізів та оцінки для забезпечення та підтримки високих стандартів управління та реалізації регіональної політики, що вимагає функціонування відповідних спеціалізованих аналітичних засобів, баз даних формування та оцінки політики. Першочерговими завданнями нової регіональної політики є прискорення економічного зростання регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу, створення нових робочих місць, створення безпечного середовища, покращення зайнятості населення (враховуючи вік, стать, місце проживання, категорію вразливості), створення умов для повернення на батьківщину трудових мігрантів. Саме це може дати швидке та стійке зростання рівня якості життя людини незалежно від того, де вона народилася, де проживає зараз і де буде проживати у майбутньому.

Стратегія спрямована на економічний розвиток як процес стратегічного партнерства, який допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові та існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання, створення умов для цього розвитку на тривалий період. Економічний розвиток, спрямований на виробництво найбільшої кількості благ і створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності, яка полягає у динамічному й більш стабільному розвитку у порівнянні з іншими громадами та регіонами, у розвитку місцевих фірм, що перемагають своїх конкурентів з інших регіонів (зі збуту, експорту, продуктивності, доходах), та джерелом якої є місцеві умови для ведення бізнесу – сприятливе та безпечне бізнес-середовище.

Метою Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки є підвищення рівня життя населення в згуртованій, розумній, конкурентоспроможній і демократичній громаді, орієнтованій на людину.

Обґрунтування положень Стратегії розвитку громади здійснено на основі статистичних показників розвитку України, Київської області та аналітичної й оперативної інформації управлінь і структурних підрозділів виконавчого комітету Ірпінської міської ради, аналітичних досліджень і прогнозних розрахунків, чинних законодавчих і нормативних актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади з урахуванням міжнародних правових актів і міжнародних угод.

Розпорядженням міського голови від 25.03.2021 р. № 47, зі змінами, внесеними розпорядженням від 08.06.2021 р. №100, розробка Стратегії розвитку громади здійснювалася робочою групою зі стратегічного планування (за участі представників структурних підрозділів міської ради, керівників підприємств і установ, підприємців, представників громадських організацій, незалежних експертів, науковців, освітян, працівників культури і спорту). В процесі розробки Стратегії розвитку експертами групи та фахівцями відділу економіки та стратегічного планування виконавчого комітету Ірпінської міської ради здійснювалося методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, отриманих під час здійснення процесу планування, забезпечувала надання консультаційних послуг з питань, які належать до усіх аспектів стратегічного планування.

Стратегію розвитку Ірпінської міської територіальної громади розроблено у відповідності до:

- Конституції України,

- Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»,
- Закону України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»,
- Закону України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»,
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII,
- Закону УРСР «Про економічну самостійність Української РСР» від 3 серпня 1990 року N 142-XI,
- Указу Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 року «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»,
- Державної стратегії регіонального розвитку на період 2021 – 2027 років, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 695 від 5 серпня 2020 року,
- Постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» із змінами, у відповідності із наказами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 373 від 27.12.2018, № 91 від 03.04.2019 та наказом Міністерства розвитку громад та територій № 123 від 18.05.2020,
- Наказу Міністерства Регіонального Розвитку від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 373 від 27.12.2018, № 91 від 03.04.2019, Наказом Міністерства розвитку громад та територій, № 123 від 18.05.2020,
- Рішення Київської обласної ради від 19 грудня 2019 року № 789-32-УІІ «Про затвердження Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки».

Під час розроблення документації та проведення СЕО було також враховано наступні законодавчі та нормативні документи:

- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування»;
- Закон України «Про інвестиційну діяльність»;
- Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- Закон України «Концепція сталого розвитку населених пунктів, затверджена Постановою Верховної ради України від 24.12.99 № 1359-XIV»;
- Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 7.02.2002 р. № 3059-III;
- Закон України «Про благоустрій населених пунктів»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. №325/95-ВР (із змінами);
- Закон України «Про охорону земель»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про охорону культурної спадщини».

Дані моніторингу стану довкілля, що здійснюється існуючими державними суб'єктами моніторингу довкілля на регіональному та місцевому рівні (за наявності відповідних). Інші відкриті джерела інформації.

Стратегія розвитку громади є основним планувальним документом, в якому кожен стратегічний напрям є глобальною програмою, реалізація якої забезпечуватиме досягнення визначених стратегічних цілей, стратегічного бачення загалом.

Зв'язок Стратегії розвитку з іншими документами державного планування розглянуто на основі аналізу відповідності змісту та основних цілей Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади цілям Стратегії розвитку Київської області на 2020-2027 роки і результати наведено в таблиці 1.1.

Індексами в колонках позначені:

1. Стратегічний напрям А: Трансформація економіки громади в інноваційну, «зелену» циркулярну модель розвитку та інвестиційної привабливості (вміщує завдання: А.1. Створення ефективної бізнес-інфраструктури, А.2. Сільський розвиток орієнтований на зростання доданої вартості виробництва кінцевих продуктів, А.3. Формування екосистеми інноваційного бізнесу, А.4. Маркетинг території громади та залучення інвестицій)

2. Стратегічний напрям В: Комфортна, дружня до довкілля та безпечна для життя та розвитку громада (вміщує завдання: В.1. Громадська та інформаційна безпека, В.2. Енергоефективна політика та інфраструктура, В.3. Екологічна сталість через знання та партнерства)

3. Стратегічний напрям С: Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток, оздоровлення, туризм та якісне дозвілля (вміщує завдання: С.1. Організаційна результативність управління на засадах SMART, С.2. Формування сучасного інклюзивного освітньо-культурного та спортивного простору для розвитку, С.3. Молодіжне лідерство через креативні індустрії та пабліки для самореалізації, С.4. Розвиток туризму, відпочинку та активного дозвілля, С.5. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків)

Оціночна шкала :

(+) – відповідає;

(0) – нейтрально, не суперечить;

(-) – не відповідає

Таблиця 1.2.

Цілі Стратегії розвитку Київської області	Зміст і цілі Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади		
	1	2	3
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ			
Оперативна ціль 1.1. Вдосконалення системи підготовки кадрів для регіонального ринку праці	0	0	+
Оперативна ціль 1.2. Підвищення рівня залучення мешканців у процеси регіонального та місцевого розвитку	+	+	+
Оперативна ціль 1.3. Удосконалення управління регіональним розвитком	+	+	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ			
Оперативна ціль 2.1. Зміцнення малого і середнього підприємництва	+	0	0
Оперативна ціль 2.2. Підвищення потенціалу реалізації регіональної продукції	+	0	0

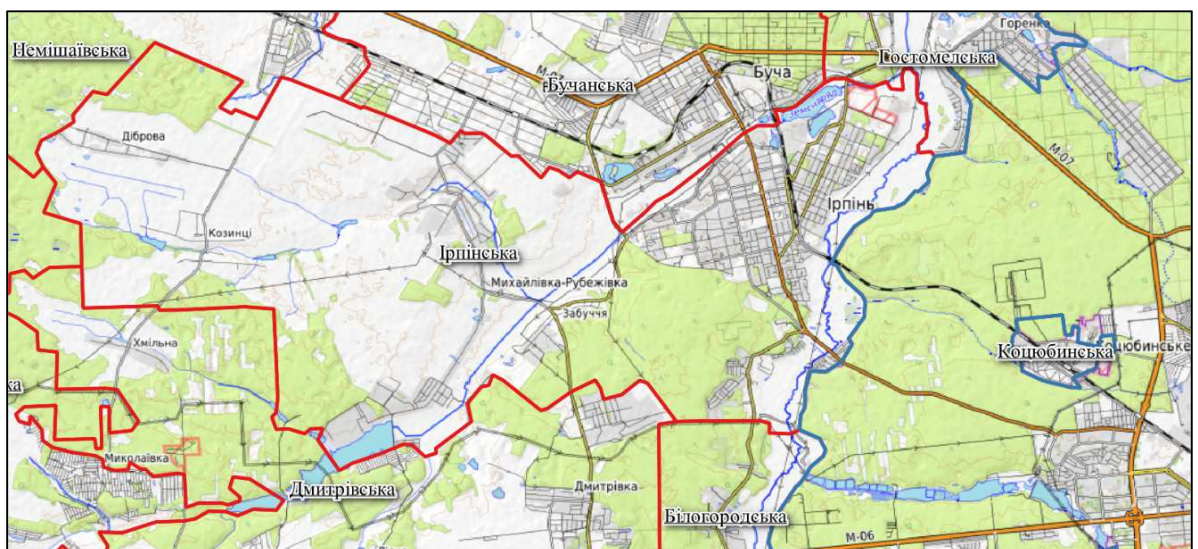
Цілі Стратегії розвитку Київської області	Зміст і цілі Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади		
	1	2	3
Оперативна ціль 2.3. Підвищення продуктивності агропромислового сектору	+	0	0
Оперативна ціль 2.4. Активізація інвестиційної діяльності	+	0	0
Оперативна ціль 2.5. Розвиток енергетики та підвищення енергоефективності	0	+	0
Оперативна ціль 2.6. Розвиток туристичного потенціалу та креативної індустрії	0	0	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЗРОСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ			
Оперативна ціль 3.1. Збільшення доданої вартості промислової продукції в секторах смарт-спеціалізації	0	0	+
Оперативна ціль 3.2. Активізація інноваційної діяльності	+	0	0
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ. СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ І ГРОМАД			
Оперативна ціль 4.1. Якісна система надання освітніх послуг	0	0	+
Оперативна ціль 4.2. Покращання демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя людини	0	+	+
Оперативна ціль 4.3. Розвиток культурних послуг	+	0	+
Оперативна ціль 4.4. Розвиток житлово-комунальної інфраструктури	0	+	0
Оперативна ціль 4.5. Екологічна безпека та збереження довкілля	+	+	+

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Ірпінська міська територіальна громада входить до складу Бучанського району Київської області за чинним на 2020 рік адміністративним устроєм України¹. Розташований Бучанський район на північному заході Київської області та межує із Вишгородським і Фастівським районами Київської області, Коростенським, Житомирським районами Житомирської області. З містом Київ має спільну границю на сході.

Ірпінська міська територіальна громада розташована на крайньому сході Бучанського району на річці Ірпінь. Віддалена від Києва на 7 км. Має площу 117,3 км². Населення громади складає – 67.19 тис. осіб (міське населення – 60084, сільське – 7104). До складу територіальної громади входять місто Ірпінь, с. Козинці, с. Михайлівка-Рубежівка, с. Діброва та с. Забуччя².

¹ <https://atu.decentralization.gov.ua/>

² Розпорядження Кабінет міністрів України “Про затвердження перспективного плану формування територій громад Київської області”

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ

Природні умови і ресурси території громади зумовлюють спеціалізацію та просторову організацію природокористування, система якого формувалася тривалий час. Історія взаємодії природного середовища та людини на теренах Ірпінської міської територіальної громади збережена в культурному ландшафті та численних об'єктах-пам'ятках природної та культурної спадщини. У результаті постійного взаємозв'язку і взаємодії між окремими компонентами природи, на території Ірпінської міської територіальної громади утворилися своєрідні природні ландшафти, які відрізняються характером, інтенсивністю і напрямком фізико-географічних процесів, мають свої природні властивості.

Характеристика компонентів природи Геологія та рельєф

Територія Ірпінської міської територіальної громади розташована в північно-західній частині Київської області, яка попадає у межі Українського щита і його північно-східного схилу до Дніпровсько-Донецької западини саме це і визначає особливості геолого-геоморфологічної будови території міської громади. Український щит є геоструктурним фундаментом правобережної частини області і охоплений крайовими північно-східними виходами докембрійських кристалічних порід, що виступають на денну поверхню або ж залягають на незначних глибинах. Український кристалічний щит складений докембрійськими породами, гранітами і гнейсами.

В перехідній зоні щита до Дніпровсько-Донецької западини поширені палеозойські відклади пермської системи, а також всіх трьох систем мезозою (тріас, юра, крейда) та кайнозою (палеоген, неоген, антропоген). Територія Ірпінської міської громади вкрита зандровими пісками, що сформовані внаслідок існування останнього, Дніпровського, покривного льодовика і існують у вигляді пісків і піщано-глинистих відкладів. Вони мають флювіогляціальне (водно-льодовикове) походження, тобто відкладені струмками, які витікали з-під льодовика.

Породи, які поширені в зандровому районі Київської області є досить різноманітними і характеризуються надзвичайною непостійністю як у вертикальному, так і горизонтальному напрямках: піски, які включають в себе значну кількість валунів, а також поширені суглинки та глина (в окремих урочищах серед пісків збереглися напіврозмиті залишки морени).

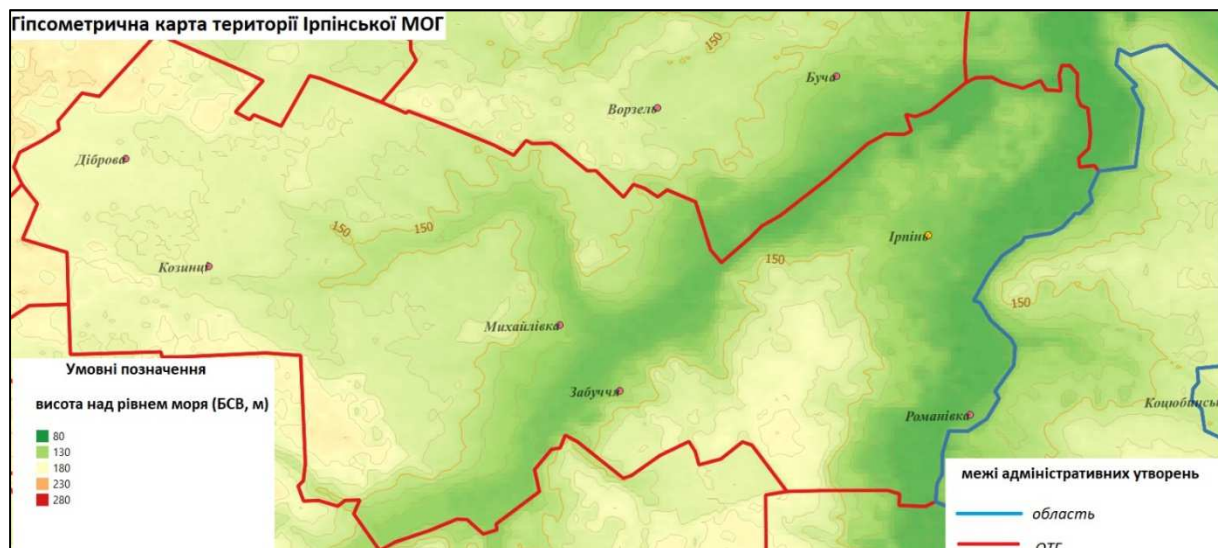
Четвертинні відклади: алювіальні (річкові відклади в долині р. Ірпінь та її притоків) і флювіогляціальні піски (зандрових полів) в ряді місць лежать на розмитій поверхні відкладів третинного періоду (палеоген-неогенового) пісків бучакського ярусу.

На заплавної терасі р.Ірпінь, р.Буча та їхніх притоків алювіальні піски мають значну потужність. В межах надзаплавної тераси, як і на заплаві, алювіальні піски підстеляються флювіогляціальними відкладами (також пісками), серед яких в окремих місцях спостерігаються проверстки суглинків, болотного мергелю та глин. Потужність алювіальних та флювіогляціальних відкладів пісків другої тераси коливається в значних межах³.

Відповідно до тектонічної будови та геології рельєф території міської громади сформувався в складних умовах при сукупному активному прояві ендегенних і екзогенних факторів. На формування сучасного рельєфу області вплинула складність палеогеографічних умов території і, особливо, впродовж останнього неоген-антропогенового етапу її розвитку та прояв сучасних геоморфологічних процесів в межах різних морфоструктур, обумовили різноманітність її морфоскульптурних геоморфологічних утворень.

Для орографічної поверхні території громади не є характерними помітні коливання висот. У середньому значення висот фіксуються на позначці 190 м над рівнем моря. Мінімальні ж абсолютні висоти фіксуються в долині річки Ірпінь та її приток, де понижуються до 105-119 м.

³ В.С. Гаврилюк, І.О. Речмедін Природа Києва и его окрестностей. К.: Вид-во Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. 1956, с.69

Яружно-балкова мережа не розвинена, глибина вертикального розчленування поверхні зрідка сягає 50 м. В орографічному відношенні територія Ірпінської міської територіальної громади відноситься до Поліської низовини, яка представляє собою, на цій ділянці, моренні, моренно-зандрові хвилясті місцями з горбистим (кучугури, дюни, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) рельєфом акумулятивні низовини та зандрові хвилясті, ускладнені горбистим рельєфом (дюни, кучугури, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) акумулятивні низовини.

Зандрові і моренно-зандрові рівнини зайняті значними за площею і нерідко заболоченими межиріччями. Також, геоморфологія території міської громади ускладнена акумулятивними алювіальними та терасованими річковими долинами Ірпеня та його приток. Підвищені ділянки, які приурочені до лесових останців рідше виняток ніж правило, але можуть траплятися в північних околицях Бучанського району на його межі із Вишгородським і для території громади не є характерними.

Поверхня таких останців еродована. У межах останців зустрічаються яри, балки. Річкові долини мають порівняно незначну глибину врізання і характеризується розвитком широких акумулятивних терас. Днища долин широкі та пласкі і заболочені. В будові акумулятивних терас річок спостерігається збільшення товщини алювіальних відкладів. Поверхня характеризується наявністю численних стариць, піщаних прируслових валів та грив, заплавлених озер, заболочених ділянок. Складена заплавна тераса алювіальними відкладами, товща яких досягає 15-20 м.

Сучасний рельєф території Ірпінської міської територіальної громади відзначається антропогенними трансформаціями, які спрямовані в напрямках вирівнювання (зрізання товщі ґрунтових мас, згладжування схилів поверхонь, засипка та спланування яружно-балкових комплексів, каналізування русел тощо), утворення порожнин та підвищень (намивання, видобування товщі ґрунтових мас тощо). Потрібно зауважити що природний рельєф області ускладнений антропогенними формами: кар'єри, відвали, траншеї торфорозробок, канали меліоративних систем, будівничі котловани, виїмки ґрунту та розрізи, оборонних валів, дамби та вали, дорожні насипи, кургани, ложа водосховищ, ставків та ін.

Клімат та атмосферне повітря

За даними багаторічних досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС клімат території Ірпінської міської територіальної громади є помірно континентальним, м'яким, з достатньою вологістю.

Зима тривала, порівняно тепла, а літо – достатньо тепле й вологе. Ірпінська міська територіальна громада розташована у вологій помірно теплій агрокліматичній зоні. Клімат даної території формується під впливом інтенсивного західного (Атлантичного) переносу повітряних мас.

Для даної території характерні підвищена вологість, помірні температури та достатня кількість атмосферних опадів. Взимку, періодичні вторгнення мас арктичного та сибірського холодного повітря приносять похолодання та суху погоду, яка встановлюється з листопаду до кінця березня. Цей період

також характеризується, в цілому, стійким сніговим покривом, що формується з грудня по березень. Кількість днів із температурами нижче 0°C може сягати 88.7. Також, для регіону характерні часті відлиги (пов'язані із втручанням теплих повітряних мас Атлантики) та ожеледиця. Взимку переважають західні вітри. Весна не стійка, із значними амплітудами добових температур, заморозками. Літо продовжується із травня по вересень із максимумами середньомісячних температур та опадів (для липня – (+20,5°C), для червня - 82 мм). В ці пори року переважають західні, північно-західні та північні вітри. Осінь суха та коротка із переважанням південних вітрів. Кількість днів із температурами вище 0°C може становити 276.4.

Доволі комфортний клімат сприяє розвитку рекреаційного природокористування і історично на території громади розвинуто мережу лікувально-оздоровчих закладів, історична частина самого міста Ірпеня називається «Курортною» – відзначається щільним розміщенням курортних та рекреаційних установ різної спеціалізації, проте, кліматичні умови є провідними у проектуванні та плануванні при створенні курортних зон території.

У цілому кліматичні показники області є комфортними щодо розвитку рекреації. Так, теплий період року характеризується переважанням комфортних погод, що сприяють організації літніх видів відпочинку та лікування. Тривалий купальний сезон (червень-серпень) та сприятливий термічний режим води у теплий період сприяє організації відпочинку на берегах річок, озер, водосховищ.

Зимовий період також є відносно сприятливим для відпочинку. Організація зимового відпочинку пов'язана з основними видами занять, зокрема, зимовими лижними прогулянками і цьому сприяє лише комфортність зовнішніх температур повітря. Комфортність температур зумовлюються також наявністю лісових насаджень, що є значущим чинником формування мікроклімату місцевості, а також чинником формування снігового покриву, в межах лісонасаджень, і таким чином, сприяє зимовим видам рекреації. Обмежувачими зимовий відпочинок кліматичними особливостями є часті відлиги, тумани. За останній час внаслідок кліматичних змін спостерігається зменшення кількості днів із опадами (твердими), що впливає на недостатність, для зимових спортивних занять, висоти снігового покриву.

Отже, кліматичні особливості території Ірпінської міської територіальної громади визначаються м'яким температурним режимом та режимом зволоження, що є сприятливими умовами проживання населення. Із несприятливих атмосферних явищ, які можуть негативно впливати на розвиток області, відмітимо тумани, хуртовини, грози, ранньовесняні заморозки, утворення льодової кірки та ожеледиця. Характер земної поверхні, зокрема, лісовкриті ділянки, наявність акваторій водних об'єктів, забудови та дорожньої інфраструктури мають значний вплив на формування мікрокліматів.

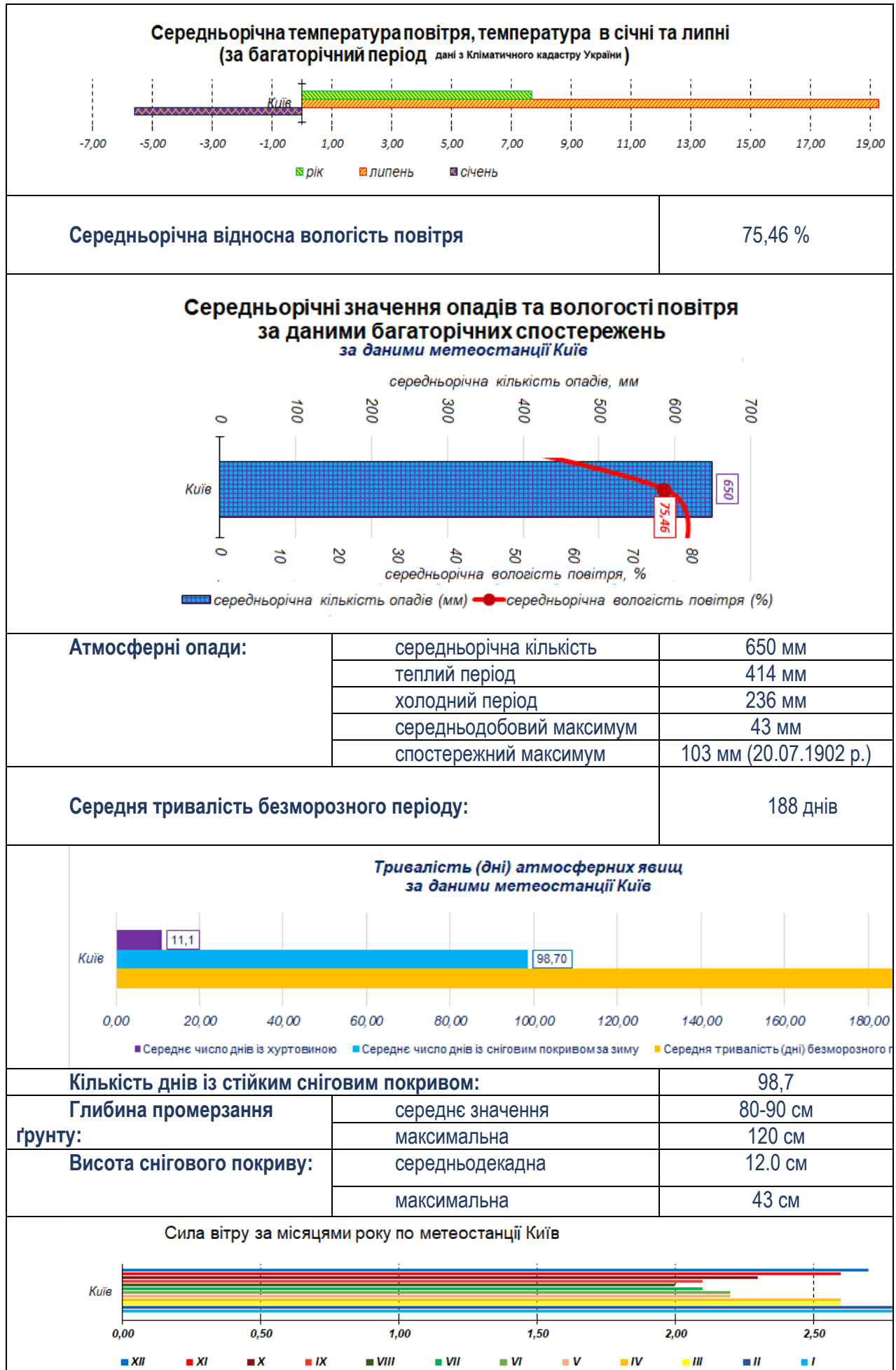
Вплив акваторії річки Ірпінь на формування особливостей місцевого клімату простежується по всій його долині, причому не тільки над самим водним плесо, але й на обох берегах долини.

Для літнього періоду його можна охарактеризувати таким чином: над водною поверхнею вдень відбувається зниження температури повітря на 1-2°C, а вночі підвищення на цю ж величину. Такий вплив водної поверхні на температуру повітря призводить до зменшення її добового ходу, внаслідок чого середні місячні температури за теплий період по всій долині річки будуть практично однаковими, незважаючи на значні відмінності в розподілі температури по долині в окремі строки.

При безхмарній тихій погоді між водною поверхнею Ірпеню і схилами правого берега в ряді випадків формується місцева циркуляція, яка вдень напрямлена від Ірпеню на берег, а вночі – з берега на водну поверхню.

Аналіз основних метеопказників клімату за даними кліматичного кадастру України для метеостанції Київ наведено в таблиці нижче.

Метеопказник		Значення
Температура повітря:	середньорічна	+ 7,7 °C
	абсолютний мінімум	-2.9 °C
	абсолютний максимум	+ 39.4°C
	середня найхолоднішого місяця	-22° C

Максимальна швидкість вітру (можлива):	кожний рік	18 м/с
	один раз в 5-10 років	5-15 м/с
	один раз в 15-20 років	до 30 м/с
<p>Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність:</p> <p>Відсоток вітрів різного напрямку впродовж року за даними Кліматичного кадастру по МС Київ</p> <p>Відсоток штилів</p>	холодний період	<p>3х – 18,4%; ПдСх – 15,3%</p> <p>Відсоток вітрів різного напрямку впродовж холодного періоду за даними Кліматичного кадастру МС Київ</p>
		теплый період
Особливі атмосферні явища (прояв днів/рік):		
тумани	середня кількість на рік	36.6 днів
	в теплий період (IV-IX)	5.1 днів
	в холодний період (X-III)	31,5 днів
хуртовини	середня кількість на рік	11.1 днів
грози	середня кількість на рік	25.7 днів
град	середня кількість на рік	1.5 днів
<p>Тривалість (дні) атмосферних явищ за даними метеостанцій Київ</p>		

Лісовкриті ділянки територіальної об'єднаної громади однозначно характеризуються рядом особливостей теплового і вітрового режимів. Тепловий режим лісових масивів залежить від породного складу дерев, що і обумовлює радіаційний режим. Загалом, внаслідок переваги денного прогрівання над нічним охолодженням лісові ділянки влітку будуть в середньому холодніші відкритих на 0,7-1°C. Взимку переважає нічне охолодження над денним прогріванням, а тому тепловий режим лісових ділянок буде відзначатись вищими температурами. Ніж відкрита територія. На всіх лісових масивах серед деревного покриву спостерігається різке зниження швидкості вітру. Так, якщо на відкритих ділянках і на вершинах

височин швидкість його дорівнює 4-5 м/с, то серед лісових масивів зменшується до 1,5-2 м/с вже на віддалі 35-50 м від краю масиву, а ще через 50 м досягає 1,0 м/с.

Населені пункти, особливо міста з багатоповерховими будинками, площами, вулицями з тротуарами, покритими асфальтом, характеризуються наявністю діяльної поверхні з високою теплопровідністю і теплоємністю і низькою вологоємністю. Внаслідок цього, а також значного забруднення атмосфери, в населених пунктах змінюються такі кліматичні показники: підвищується температура, зменшується відносна вологість, збільшується кількість опадів, зменшується швидкість вітру, тощо.

Поверхневі та підземні води

Поверхневі води території проектування представлені річкою Ірпінь з лівобережною притокою річкою Буча, долини яких пологосхилі і слабо виражені в рельєфі. Річка Ірпінь є правою притокою Дніпра. Довжина 162 км, площа басейну 3335 км². Бере початок біля села Яроповичі. Закінчується біля села Козаровичі, де води річки Ірпінь піднімаються насосною станцією до рівня Київського водосховища. Мінералізація води в річці Ірпінь, в середньому, становить: весняна повінь – 295 мг/дм³; літньо-осіння межень – 450 мг/дм³; зимова межень – 459 мг/дм³ 4.

Заплава річки Ірпінь широка (від 600 до 1100 м) та пласка. Русло звивисте, шириною 10- 20 м, глибиною 0,5-3,0 м, швидкість течії біля 0,1 м/с. Дно піщане, місцями замулене. Заплава р. Буча має ширину 500-700 м, місцями заболочена. Русло майже пряме, схоже на канал, шириною 5-10 м, біля впадіння – до 20 м, глибина 0,5-3 м. Дно піщане, місцями замулене. Рівневий режим характеризується весняним паводком та низькою межінню зимою та літом. Має притоку р. Мислин на якій розташований каскад ставів.

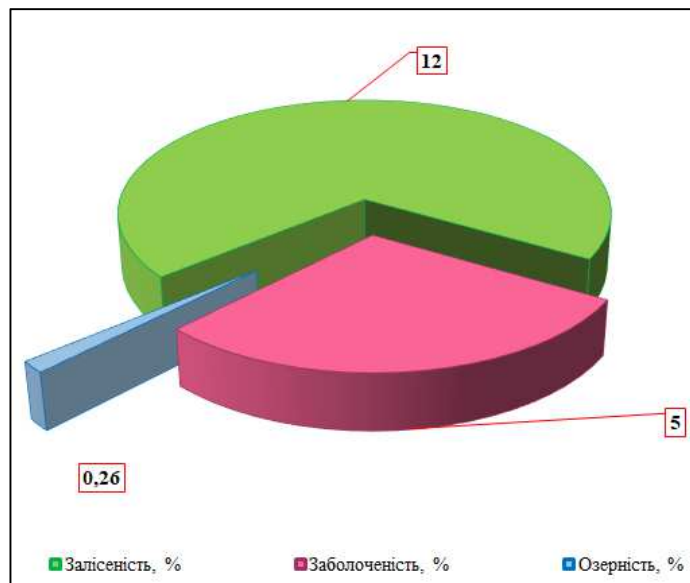

Рис. 2.1. Характеристика долини річки Ірпінь

Таблиця 2.1.

Характеристика річок Ірпінської міської територіальної громади⁵

Річки	Довжина, км	Площа водозбору, км ²	Падіння, м/км
Ірпінь	124	3335	0,73
Буча	34	301	2
Мислин	14	32	2,5

⁴ Горев Л. М., Пелешенко В. І., Хільчевський В. К. Гідрохімія України. К.: Вища школа, 1995. — 307 с.)

⁵Природа Київської області // відп. ред. чл.-кор. АН УРСР А.М. Маринич. – К.: видавництво Київського університету, 1972.– 235 с.

Таблиця 2.2.

Характеристика стоку річки Ірпінь

Річка	Пункт водного посту	Площа водозбору км ²	Середньо-багаторічні модулі стоку, л/сек·км ²	Максимальний модуль стоку, л/сек·км ²	Рік	Мінімальний модуль	
						л/сек·км ²	рік
Ірпінь	Мостище	2840	3,00	202	1932	0,26	1915

Гідрологічні умови території Ірпінської міської територіальної громади також представлені чисельними водоймами природного та антропогенного походження: копанки, озера, вироблені і заводнені кар'єри. В заплавах річок Ірпінь та Буча в 50-х роках минулого століття за проектами інституту «Укрводпроект» побудована Ірпінська осушувально-зволожуюча система загальною площею 7,5 тис.га. У верхів'ї р. Ірпінь побудовано два водосховища "Лісне" та "Корнін" з загальною корисною віддачею 170 млн. м³, 16 руслових шлюзів. На осушувально-зволожувальній мережі загальною довжиною 395 км побудовано 560 шлюзів регуляторів.

Особливості гідрологічного режиму річки Ірпінь головним чином обумовлені значним зарегулюванням поверхневого стоку, інтенсивним меліоративним освоєнням заплави і річкової долини в цілому, а також спорудженням захисної дамби Київського водосховища в гирлі річки, для захисту річкової долини від затоплення водами Дніпра.

Значний вплив на умови формування стоку Ірпеню в середні і багатоводні роки здійснює меліоративна система подвійного регулювання. Для створення необхідних підпорів на ділянках річки та забезпечення підтримки проектних рівнів ґрунтових вод, в руслі річки, на річках середньої і нижньої течії річки, та на меліоративних каналах побудовані шлюзи-регулятори. Гідрологічний режим на ділянці нижньої течії річки в значній мірі визначається продуктивністю насосної станції, що збудована на Козаровицькій дамбі, і перекачує стік р. Ірпінь у Київське водосховище. Витрати води в гирлі можуть набагато перевищувати пропускну здатність насосної станції.

Підземні води Ірпінської міської територіальної громади відносяться до Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну і є джерелом водопостачання міста Ірпінь та населених пунктів громади. Зокрема, водопостачання міста Ірпінь здійснюється централізованою системою комунального водопроводу КП «Ірпіньводоканал» та локальними відомчими водопроводами, які подають воду господарсько-питної і технічної якості промисловим підприємствам та установам рекреації. КП «Ірпіньводоканал» обслуговує населення міста, комунальні та окремі промислові підприємства. Згідно даних КП «Ірпіньводоканал» виробнича потужність водопроводу в цілому по м. Ірпінь складає 12,1 тис. м³/добу.

Джерелом питного водопостачання міста Ірпінь та міської територіальної громади є підземні водоносні горизонти води бучакського та сеноманського. За результатами досліджень визначено, що за хімічним складом вода у бучацько-канівських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» за винятком показників на вміст заліза загального (до 2,87 мг/дм³); марганцю (до 0,73 мг/дм³), амонію (до 0,70 мг/дм³). Вода у сеноман-келовейських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам нормативу, за винятком на вміст заліза загального (до 0,75 мг/дм³), марганцю (до 0,25 мг/дм³), амонію (до 0,60 мг/дм³).

На території м. Ірпінь наявне одне **джерело** децентралізованого водопостачання – криниця громадського користування, яке віднесене до реєстру об'єктів природно-заповідного фонду.

Озера території громади знаходяться здебільшого на заплавах річок. Водообмін в озерах незначний, вода надходить з обмеженої водозбірної площі під час повеней та паводків, а також за рахунок ґрунтових вод, верхній шар яких залягає близько від поверхні.

Таблиця 2.3.

Наявність водосховищ у басейні р. Ірпінь (у межах Київської області)

Басейн	Кількість, од.	Площа, га	Об'єм, млн м ³		На балансі водогосподарств	
			повний	корисний	кількість	площа, га
р. Ірпінь	2	321	7.5	7.0	1	80

Є значна кількість *штучних водойм* – водосховищ, ставків і заводнених кар'єрів. За даними на 2014 рік наявність водосховищ та ставків в басейні р.Ірпінь у межах Київської області нараховується 292 одиниці. Найбільше з них, що потрапляють в межі Ірпінської МТГ, розташовані на річці Буча (Бучанське водосховище, кар'єр та земснаряд в межах м. Ірпінь), на річці Мислин знаходиться 5 ставів.

Безсистемне створення водойм призводить до негативних наслідків і порушення екологічної рівноваги.⁶ Для збереження гідрологічного, гідробіологічного та санітарного стану річок на річці забороняється споруджувати водойми загальний обсяг води в яких більше обсягу стоку даної річки в розрахунковий маловодний рік, що спостерігається один раз у двадцять років (Водний кодекс України ст.82.).

На території міської громади Ірпеня розташовані значні площі *боліт*, що здебільшого характерні для долин річок. Більша частина боліт є евтрофними, відкритими, з переважанням угруповань осокових та болотного різнотрав'я (хвощ річковий, гравілат річковий, жовтець повзучий тощо). Суттєвий вплив на рослинність болота чинять бобри, які тут будують греблі, підвищуючи цим рівень води на частині болота. На межі з лісовими фітоценозами болота формують фітоценози вільхи чорної з домішкою осики, берези пухнатої, верби п'ятитичинкової, горобини звичайної, калини, крушини ламкої та смородини чорної.

Ґрунти та земельні ресурси

Територія міста Ірпінь, як центр міської територіальної громади, має розподіл земель за наступними категоріями використання, що відображено на Рисунку 2.4.

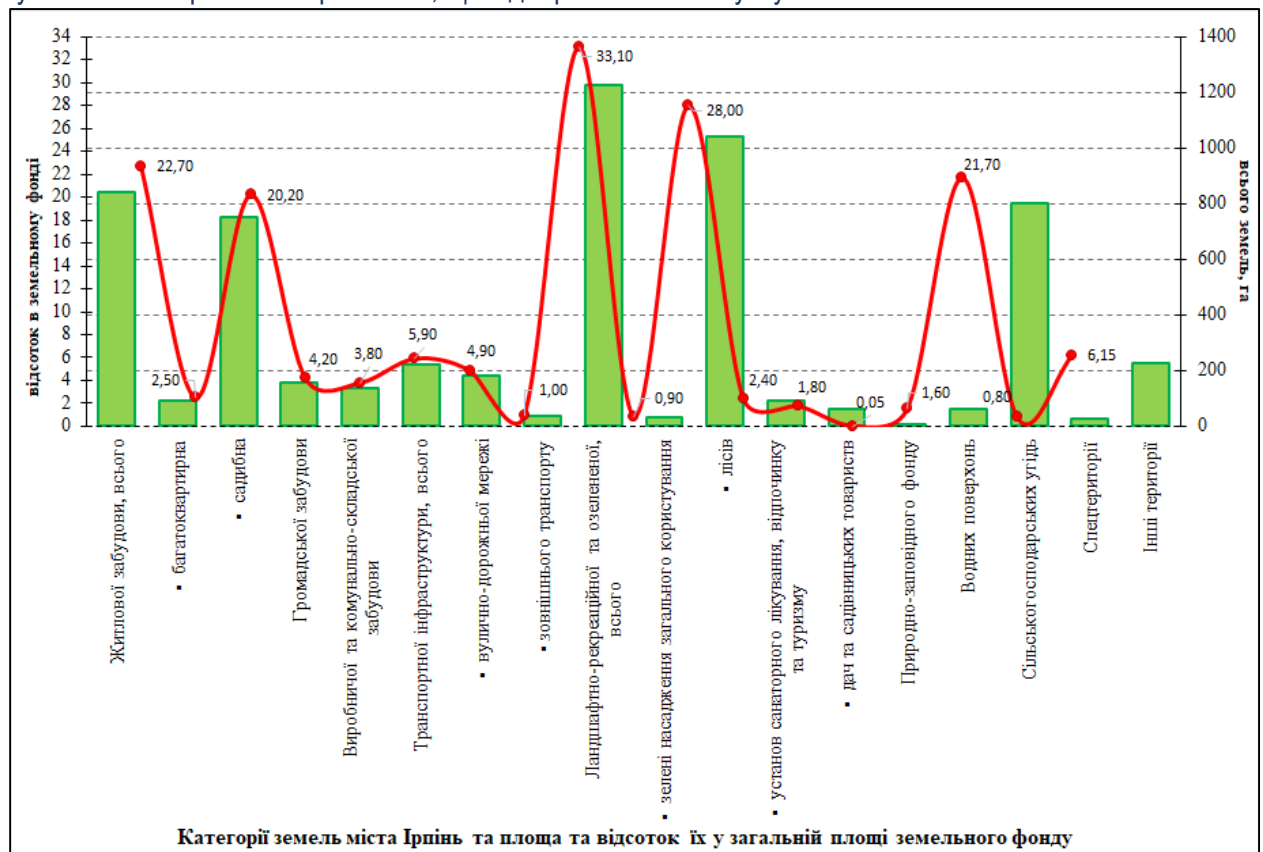

Рис. 2.4. Категорії земель міста Ірпінь та основні показники

Ґрунтовий покрив території Ірпінської міської територіальної є досить різноманітним та строкатим, що цілком відповідає фізико-географічному розташуванню, кліматичним характеристикам і гідрологічним особливостям. На формування строкатості ґрунтового покриву значний вплив має геолого-геоморфологічна будова.

Геологічний фундамент зумовлює багатство ґрунтових відмін в ґрунтовому покриві і впливає на диференційованість за механічним складом, і, відповідно, фізико-хімічними властивостями ґрунтів.

⁶ Водний фонд України: штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник / В.В. Гребінь, В.К. Хільчевський, В.А. Сташук, О.В. Чунарьов, О.Є Ярошевич. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2014. – 164 с.

Ґрунтовий покрив цілком відповідає ландшафтно-географічній зоні із переважанням дерново-підзолистих, дернових, лучних та торфово-болотних ґрунтів, зрідка трапляються плями сірих лісових ґрунтів, що приурочені до лесових останців. Фізико-хімічні властивості ґрунтів наведені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Фізико-хімічні властивості фонових ґрунтів Ірпінської міської територіальної громади

Ґрунт	Горизонт	Гумус, %	рН	Ввібрані основи, мг-екв на 100 г ґрунту		Сума ввібраних основ, мг-екв на 100 г ґрунту	Гідролітична кислотність	Ступінь насичення ґрунту основами, %	Рухомий фосфор, мг на 100 г
				Са	Мg				
Дерново-слабо-підзолисті глинисто-піщані	0-20	1,0-1,1	4,9-5,5	2,0	1,0	3,5	2,1-3,4	40-50	2-3
	22-32	0,4	4,5-6,5	-	-	0,4	1,8-2,9	50-55	-
	40-50	-	5,0-6,1	-	-	-	1,0	60-65	-
Дерново-середньо-підзолисті супіщані	0-20	1,5	5,5	3,6	0,8	4,2	2,3	60	3-5
	25-35	0,5	5,8	3,5	0,7	4,9	1,0	75	1-2
	40-50	-	6,9	-	-	2,3	0,7	82	5-6
Дерново-середньо-підзолисті глейові супіщані	0-20	1,8	5,2	2,8	1,2	3,2	2,3	40-48	4-5
	25-35	0,7	5,6	1,9	0,9	2,8	1,1	42-50	-
	40-50	-	5,5	1,1	0,8	2,0	0,9	40-57	-
Світло-сірі лісові	0-20	1,1-1,5	4,8-5,2	3,1	0,9	4,4	2,8-3,2	70-80	8,5
	25-35	0,4	5,4	2,9	1,0	4,2	2,6	78-82	9,1
	45-55	-	5,6	6,3	1,8	8,6	0,8	90-93	12,1

Для території громади характерні ґрунти, що сформувались на водно-льодовикових та алювіальних, в меншій мірі – на лесоподібних відкладах. Найбільш поширені дерново-підзолисті ґрунти різного механічного складу (піщані, супіщані, глинисто-піщані) місцями глекваті. На півдні міста Ірпінь значні площі займають боріві піски, які легко піддаються вітровій ерозії та потребують заліснення.

В заплавах річок сформувались лучні, дернові (в тому числі оглеєні), місцями лучно-болотні та осушені торфово-болотні ґрунти та торфовища. В заплаві р. Буча в межах міста Ірпінь переважають торфовища низинні середньоглибокі (потужністю 1,0-1,5 м), карбонатні. В заплаві р. Ірпінь ґрунти представлені торфовищами низинними середньоглибокими (потужністю 1,0-1,5 м) сильнорозкладеними високозольними осушеними, а також в прирусловій частині (до 30-200 м від русла) – торфовищами низинними неглибокими (потужністю 0,5-1,0 м) сильнорозкладеними високозольними осушеними і в місцях розширення заплави, на окраїнних ділянках території заплави, що охоплена меліоративною системою – торфовищами низинними глибокими (потужністю 1,5-4,0 м) середньо/сильно-розкладеними середньо/високозольними осушеними.

Рівень родючості ґрунтів невисокий. Це зумовлено слабкою структурованістю та бідністю поживними речовинами гумусового горизонту, що потребує періодичного підживлення органічними та мінеральними добривами угідь та протиерозійного закріплення ґрунтів від вітрової ерозії.

При достатній вологозабезпеченості території в цілому ділянки поширення піщаних та глинисто-піщаних ґрунтових різновидів періодично зазнають дефіциту вологи і потребують зволоження. Крім того, високий коефіцієнт фільтрації обумовлює потребу в їх зрошенні, а в межах заплави – забезпечення ефективного двостороннього регулювання режиму зволоження.

При сучасному осушенні боліт потрібно не тільки створювати системи відкритих каналів-водоприймачів і закритого дренажу, але й будувати систему шлюзів та водосховищ. Лише за цих умов буде створена можливість керувати водоповітряним режимом осушених ґрунтів і одержувати в умовах Полісся високі врожаї сільськогосподарських культур. Крім того, це дозволить уникнути такого небезпечного явища як пожежі на торфовищах.

З іншого боку, необхідним є збереження та збалансоване використання водно-болотних екосистем, цінних для збереження біологічного різноманіття та забезпечення існування людини, підтримання гідрологічного режиму території, ґрунтуючись на основних засадах «Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення». Тому, проведенню осушення боліт і торфовищ повинно передувати обов'язкове екологічне обґрунтування.

За родючістю фонові ґрунти території громади характеризуються низьким рівнем родючості (20 і менше балів бонітету). За останні роки значно погіршилась якість ґрунтів, що пов'язано із господарською

діяльністю та природними процесами: ерозією, засоленням, хімічним і радіонуклідним забрудненням тощо, і як результат - зниженням їх родючості.

Флора, фауна, біорізноманіття

На рисунку 2.5 подано розподіл лісовкритих територій різних категорій міської територіальної громади за підприємствами Ірпінської міської територіальної громади.

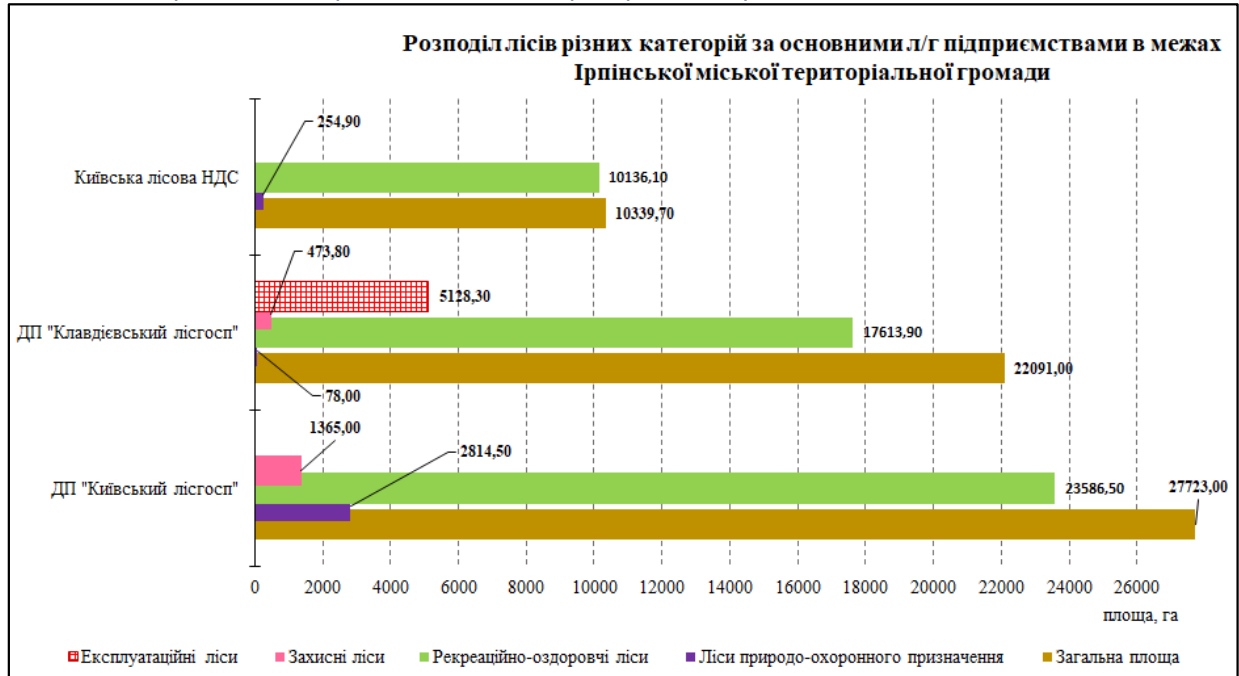

Рис. 2.5. Розподіл лісів за основними категоріями та за підприємствами

На формування рослинного покриву ділянки локалізації міської територіальної громади значний вплив мають сформовані едафічні умови, а саме ґрунти, перерозподіл тепла і вологи, які зумовлюються геолого-геоморфологічними та гідрологічними особливостями.

Рослинний покрив представлено рослинними асоціаціями природної зони Українського Полісся та, в незначному ступеню, Лісостепу.

Поліський тип рослинності на цій території представлено здебільшого формацією дубово-соснових лісів, або суборів, є найбільш поширеною на Київському Поліссі. Характерною особливістю цих лісів є двоярусність деревного пологу. До складу верхнього ярусу входить сосна I–II бонітету. До складу другого ярусу входить дуб заввишки, здебільшого III бонітету. Інші деревні породи – береза повисла, береза пухнаста, осика і вільха клейка – трапляються як домішки до сосни й дубу. В порушених асоціаціях береза і осика можуть зустрічатися як домінуючі породи. Підлісок рідкий, трапляються крушина ламка бруслина європейська. Трав'яний покрив значно густіший, ніж в борах, і багатший на число видів. Характерними рослинами тут є: орляк, грушанка звичайна, суниця, буквиця та ряд інших видів, не властивих борах. У суборах зустрічаються також і всі борові види, хоча і в інших співвідношеннях, наприклад, напівчагарники з родини вересових.

Також, для територій громади характерна наявність формації грабово-дубово-соснових лісів, або сугрудів, невеличкими ділянками у комплексі з іншими формаціями представлена і в районах поширення соснових і дубово-соснових лісів. На більших площах грабово-дубово-соснові ліси відзначені по правому березі р. Ірпінь. Південна межа їх поширення збігається з південною межею Київського Полісся. Характерною особливістю даної формації є наявність поруч із сосною і дубом ряду нових деревних порід: граба звичайного, липи серцелистої, клена звичайного та деяких інших, а також чагарників: ліщини звичайної, бруслини європейської, невластивих борах і суборах. Крім того, будова асоціацій грабово-дубово-соснових лісів складніша, ніж у соснових і дубово-соснових формаціях. Кращі ґрунтові умови відбиваються на поліпшенні дубового деревостану, на підвищенні його бонітету (II, III). Сосна досягає найбільш високих (Ia, 16) бонітетів. Деревний полог складається з трьох ярусів, лише в асоціаціях мокрої групи він може бути дво-ярусним. До складу першого ярусу свіжої і вогкої групи входить сосна з домішкою

осики і берези. Останні місцями входять до другого ярусу. Головною породою другого ярусу є дуб. До складу третього ярусу входить граб з домішкою клена звичайного і зрідка липи. В асоціаціях мокрої групи до складу першого ярусу входить сосна, дуб, вільха, осика, береза; до складу другого — граб. Підлісок постійний і ясно виявлений. В основному складається він з ліщини. Трав'яний покрив двоярусний. Верхній ярус досить рідкий, складається з орляка та інших високих рослин. Основна маса трав'янистих рослин входить до складу другого трав'яного ярусу. Тут уже відсутні види, властиві борам, — верес, чебрець звичайний, сон широколистий. Замість них з'являються види, властиві дубово-грабовим лісам: копитняк європейський, квасениця звичайна, зірочник лісовий та інші.

Крім цього, зрідка трапляється формація дубово-грабових лісів, або грудів (грабових дібров), хоча в минулому (аналогічно до сугрудків і суборів) була значно поширена і зараз спостерігаються місцями у вигляді вкраплень серед лісів інших формацій, ближче до його південної межі. Характерною особливістю цієї формації є відсутність сосни у складі деревостану. Сосна зникає, не витримуючи конкуренції з іншими деревними породами. У складі деревостану з'являється ясен. Широколистяні деревні породи досягають тут найкращого розвитку. Деревостан двоярусний. До складу першого ярусу в корінних асоціаціях входить дуб з домішкою клену звичайного, берези бородавчастої, осики.

До складу другого ярусу входить граб. З інших деревних порід в дубово-грабових лісах поодинокі зустрічаються ще липа серцелиста, в'яз шорсткий, верба козяча, груша, черешня, остання у вигляді куща. Підлісок досить рідкий, густина його залежить від густоти деревного пологу. До складу його входить ліщина, бруслина європейська і бородавчас-та, крушина, терен та ін. Трав'яний покрив рідкий, не зімкнений. В його складі відсутні види, властиві дубово-сосновим лісам: орляк, грушанки, буквиця, чорниця, брусниця та ін. Зустрічаються: копитняк європейський, яглиця звичайна, маренка запашна, рідше інші види. Моховий покрив нерозвинений.

Лісова рослинність на заплавах річок має невелике поширення. Вона представлена невеликими дубовими гайками. Між рідкими деревами переважають лучні трави, але серед них можна знайти і деякі лісові трав'янисті рослини, наприклад буквицю лікарську, суницю, ластовень лікарський, півники сибірські, перестріч гайовий, перестріч лучний, перестріч гребінчастий, конвалію, пижмо звичайне, вероніку дібровну, звіробій звичайний. Зрідка трапляються чагарники: бруслина європейська, терен кров'яний, а також такі чагарнички, як дрік красильний та ін. На луках нерідко можна бачити також окремі дерева осока та деяких видів верб, в'яза гладенького, рідше тополі білої, груші, яблу-ні лісової. Іноді вони трапляються як домішка в дубових гайках. Зрідка можна зустріти й осокорові гайки та гайки з верби білої. Всі вони та дерева, що стоять окремо, влас-тиво переважно прируслової частині заплави або центральній її частині.

В притерасній частині заплав, в місцях надмірного зволоження водами джерел і з горбкуватим мікрорельєфом, зустрічаються ліси з пануванням у деревостані вільхи чорної - чорновільшанники, рідше вони трапляються на незаплавних зниженнях. В підліску вільхи чорної, іноді в значній кількості, можна бачити вербу попелясту, рідше і в незначній кількості - крушину ламку, рідко і поодинокі - вербу п'ятитичинкову, калину звичайну, жостір проносний, смородину чорну.

Масиви лучної рослинності знаходяться в заплавах Ірпеня та Бучі і займають значні площі. Найважливішим фактором, що надає рослинності заплави певної специфічності і утворює характерний режим ґрунтів на заплаві, є повінь. Першою смугою лучної заплавної рослинності є смуга шелюги. Трав'яниста рослинність представлена видами: кунічник, пирій, деревій дніпровський, оман британський, молочай лозяний, спориш звичайний, плоскуха звичайна, паслін чорний, шпергель звичайний, лобода біла, нетреба звичайна та ряд інших. Вогкий тип умов місцезростання характеризується асоціаціями з китником лучним та тонконогом болотним. Значно поширені такі види як, щавель пірамідальний, мітлиця біла, мітлиця Сирейщикова, тонконіг лучний, підмаренник північний, горошок мишачий, вербозілля лучне та багато інших видів. Меліорована заплава р. Ірпін з рештками первинної водно-болотяної рослинності. Флористичне ядро: очерет звичайний, осока гостра та прибережна, вербозілля звичайне, зюзник європейський, бодяк польовий, м'ята водяна та ін.

Територія міської територіальної громади має болотні масивами, що зосереджені на зандрових межиріччях та в притерасних частинах Ірпеня і Бучі. Вододільно-улоговинні болота характеризуються блюдцевидною формою. За характером умов мінерального живлення рослин болота я відносяться до низинного (евтрофного) типу.

Основний фон травостою рослинності надзаплавних боліт становлять осоки, серед яких сталим видом є осока омська заввишки до 1,5 м. Другорядними видами є осока несправжньосмикавцева, осока

пухнастоплода, куничник сіруватий, очерет, мітлиця повзуча. Група різнотрав'я представлена 40 видами, серед яких вовче тіло, жовтець великий, калужниця болотна, кизляк китичний, вербозілля звичайне, плакун вертолистий, частуха, вовконіг європейський. Зустрічаються ділянки, порослі кущами лозняків: верби попелястої, верболозу, а також вільхи, осики.

Багатство рослинного світу та інтенсивне господарське використання земель призвело зникнення деяких видів рослин, багато видів, в тому числі внаслідок проведення осушувальних меліорацій, перебувають на межі зникнення.

В межах екокоридору зустрічаються рідкісні представники флори: пальчатокрінник м'ясо-червоний, шолудивник королівський, береза низька, сон розкритий, півники угорські, лілія лісова (Червона книга України), регіонально-рідкісні види: грушанка Риса та кругло листа, зимюлька зонтична, рекомендовані до Червоного списку Київської області. За результатами виконання даної науково-дослідної роботи, з метою охорони та збереження цінних природних комплексів, була запропонована низка територій та об'єктів для перспективного заповідання які увійшли до переліку перспективних об'єктів в складі Регіональної програми розвитку природно-заповідного фонду Київської області на 2017-2020 роки та будуть враховані в містобудівній документації оновлення генерального плану.

Детальний опис тваринного світу даної території не може бути здійснений через недостатню вивченість. Недостатньо вивчена фауна безхребетних тварин області, яка складається не менш ніж декількох тисяч видів. Серед видів тварин що зустрічаються найчастіше на території даного регіону можна віднести наступні. У лісах: серед ссавців – їжак, кріт, куниця, борсук, заєць-русак, білка, лисиця; серед птахів – куріпка, рябчик, дрізд, зозуля, дятел, синиця, сова, перепел, чаплі крук, ворона, грак; серед плазунів – гадюка, ящірка, вуж, мідянка. На сільськогосподарських угіддях: ссавці – миші, хом'яки, серед птиць – жайворонок, куріпка, шуліка чорний. У населених пунктах: серед ссавців – кажани, миші, пацюк чорний; серед птахів – голуб, ластівка, дрізд, зяблик, сич, голуб сизий, горобець, сорока, ворона.

Ландшафти та культурна спадщина

Ландшафти території Ірпінської міської територіальної громади відносяться до рівнинних хвойно-широколистяно-лісових ландшафтів.

Переважно це ландшафти зандрових плоских та хвилястих низовин ускладнених еоловими формами рельєфу з дерново-підзолистими, дерновими глеєвими і дерновими глейовими ґрунтами на піщаних флювіальних та флювіогляціальних відкладах під острівними суборами, сугрудами, терасові ландшафти із дерново-підзолистими піщаними ґрунтами на давньоалювіальних перевіяних пісках під суборами, заплавні ландшафти із лучними, торфово-болотними ґрунтами та торфовищами на піщаних та суглинкових відкладах під рослинністю вологотравних лук та болотами місцями із острівними заплавними лісами.

Культурна спадщина. Відповідно до статті 53 Земельного кодексу України, землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, археологічні території, що охороняються, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби належать до земель історико-культурного призначення. Згідно з даними Управління культури, національностей і релігій Київської обласної державної адміністрації на території Києво-Святошинському районі нараховується 152 пам'ятки культурної спадщини, які внесені до Державного Реєстру нерухомих пам'яток України і перебувають на державному обліку. З них 92 пам'ятки археології, 56 пам'яток історії, 4 пам'ятки архітектури та містобудування. В Києво-Святошинському районі забезпечується належний стан утримання пам'яток культурної спадщини, пов'язані з історією та культурою українського народу.

22 липня рішенням сесії міської ради м. Ірпеня було затверджено Перелік із 58-ми об'єктів культурної спадщини. До нього потрапили:

- 4 історичні центри (привокзальна площа з приміщенням вокзалу, Свято-Троїцький храм із прилеглою територією, територія санаторію «Ірпінь», Будинок творчості письменників);
- 34 меморіальні садиби
- 2 братські військові могили;
- 9 пам'ятників (Погруддя Т. Шевченку, Пам'ятний знак на честь Перемоги, Погруддя В. Правика, Погруддя академіку З. Алієвої, Пам'ятний знак «Легендарний 10 клас», Пам'ятний хрест, Пам'ятний знак

на честь закладки парку «Перемоги», Пам'ятний знак на честь воїна-інтернаціоналіста, який загинув в Афганістані, Басову Сергію Миколайовичу, Композиція з паркових скульптур);

- 9 поховань на місцевому кладовищі.

У 2016 році м. Ірпінь потрапив до Національного реєстру рекордів України за найбільшу кількість реконструйованих та збудованих за два роки парків і скверів.

Архітектурні споруди міста Ірпінь:

- Покровський храм Святителя Миколая,
- Дача київського фабриканта Івана Чоколова, від 1936 року є Будинком творчості спілки письменників України,
- Свято-Троїцька церква 1911 року (незважаючи на поважний вік до переліку пам'яток не включена),
- будівлі дачної забудови 1-ї половини ХХ століття й перших повоєнних десятиліть мають історичне значення як місця перебування й діяльності багатьох представників творчих професій.

Природно-заповідний фонд

Природоохоронні території представлені системою прибережних захисних смуг річок Ірпінь (50 м), та Буча (25 м), що визначені відповідно до нормативних параметрів, згідно Водного кодексу України ст. 87, 88. – території ПЗС відносяться до земель водного фонду. Господарське використання територій ПЗС регламентується дією Земельного, Водного Кодексів та постановою КМУ № 502 від. 13.05.96р. Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватися, якщо при цьому не порушується її режим. Непридатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг. Природокористувацькі підходи щодо сталого розвитку території МОГ Ірпеня розглядає території прибережних захисних смуг, як складову екологічного каркасу з перспективою їх упорядкування, озеленення та благоустрою (що є важливим крім всього для міських та інших населених пунктів МОГ).

Розвиток Екологічної мережі в цілому в межах Київської області передбачено Генеральною схемою території України та визначено у Регіональній схемі екологічної мережі Київської області⁷. Крайня східна частина Ірпінської громади – заплави річки Ірпінь і її притоків та прилеглі до неї лісові масиви входять до **Ірпінського природного коридору регіонального значення**. Екокоридор репрезентує заплавні комплекси р. Ірпінь та екосистеми Українського Полісся і Лісостепу. Заплава річки Ірпінь виконує сполучну функцію між ключовими територіями екологічної мережі та забезпечує зв'язки між ділянками природних ландшафтів, що збільшує їх стійкість до впливу різних негативних факторів і покращує умови для збереження біологічного різноманіття.

1.	<i>Назва території, об'єкта ПЗФ: ДУБ ПРАДУБ</i> <i>Клас: Ботанічна; Тип: Пам'ятка природи; Значення: Місцевого;</i> <i>Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, всього: 0,01</i> <i>Дата створення: 17.06.2010</i>
2.	<i>Назва території, об'єкта ПЗФ: КРИНИЧКА</i> <i>Клас: Гідрологічний; Тип: Заказник; Значення: Місцевого</i> <i>Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, всього: 2,00</i> <i>Дата створення: 21.10.2010</i>
3.	<i>Назва території, об'єкта ПЗФ: ЖУКІВ ХУТІР</i> <i>Клас: Лісовий; Тип: Заказник; Значення: Загальнодержавного</i> <i>Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, у межах Ірпінської МТГ – 407,7 га; всього: 622,50 га</i> <i>Дата створення: 26.12.1985</i>

На території Ірпінської міської територіальної громади знаходиться три об'єкти природно заповідного фонду загальною площею 409,71 га (рис. 2.6):

⁷ Регіональна схема екологічної мережі Київської області (затверджено рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 № 849-43-VI). Цитовано за: Регіональна доповідь "Про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2019 році" / Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації. - Київ-2020

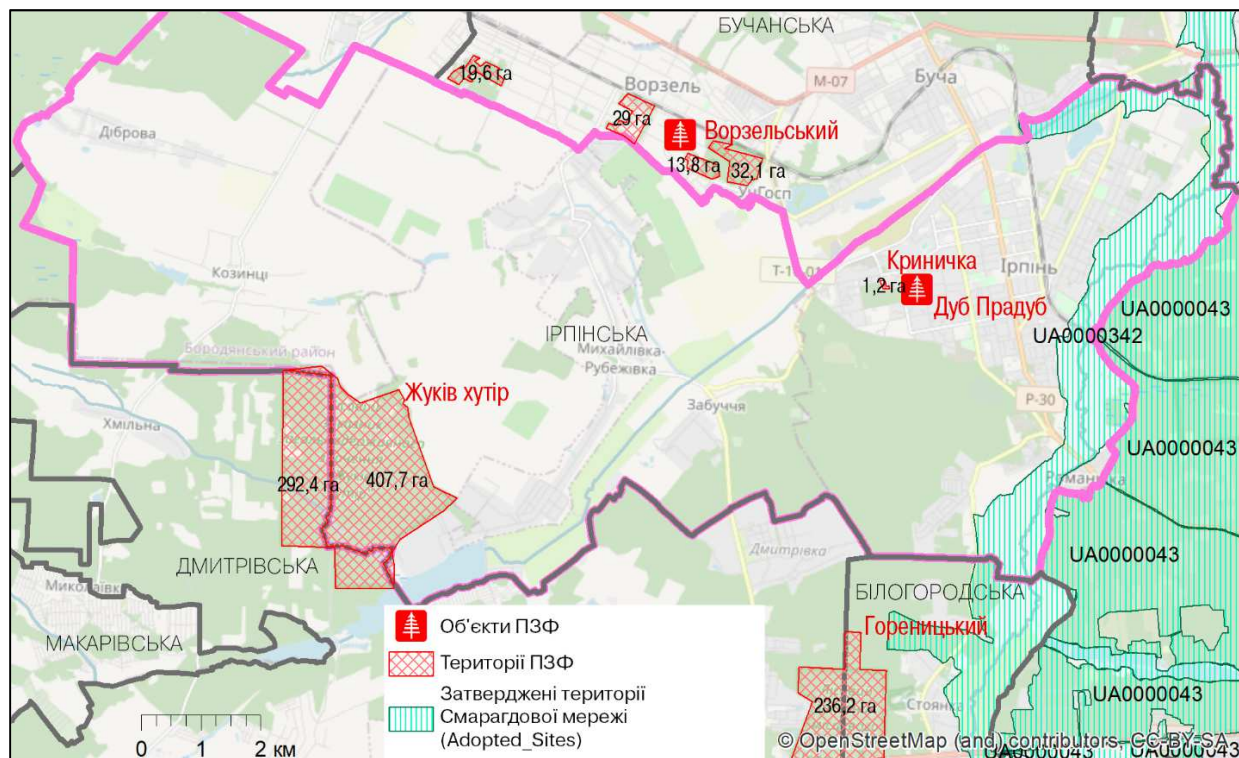

Рис.2.6. Об'єкти і території природно-територіального фонду Ірпінської міської територіальної громади⁸⁹

Смарагдова мережа Європи – ряд територій особливого природоохоронного значення, які визначають і зберігають біологічне різноманіття країн Євросоюзу, Східної Європи і деяких африканських держав. Створена рішенням Бернської конвенції 1979 р. і підтримується державами – членами Ради Європи. Мета – виділити і взяти під охорону місця проживання рідкісних видів тваринного і рослинного світу. Об'єкт Смарагдової мережі UA0000342 у межах Ірпінської громади - у східній частині території у заплаві річки Ірпінь (рис. ПЗФ)¹⁰.

Здоров'я населення

Розрахункова (оціночна) чисельність наявного населення на 1 січня 2021 року за даними Головного управління статистики у Київській області¹¹

Таблиця 2.7.

Чисельність населення у січні-травні 2021 року (за даними <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>)

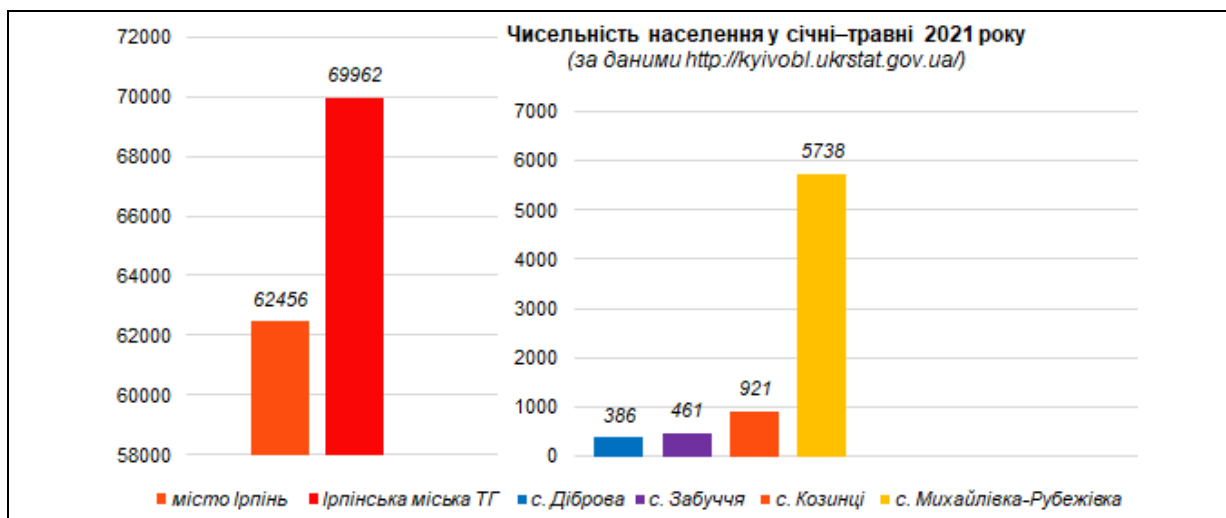
		Наявне населення (осіб) на 1 січня 2021 року
Київська область	усього	1788530
Ірпінська міська ТГ	усього	69962
місто Ірпінь		62456
с. Діброва 3		86
с. Забуччя		461
с. Козинці		921
с. Михайлівка-Рубежівка		5738

⁸ Веб-карта «Об'єкти ПЗФ». Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації // <http://ecology-kiyivobl.com.ua/home/ecoMap>

⁹ [Emerald Network Ukraine](http://emerald.net.ua/). Emerald – Natura 2000 in Ukraine // <http://emerald.net.ua/>

¹⁰ SITE UA0000342. SITENAME Irpin river valley // https://drive.google.com/file/d/1Q2PqeD_KbCTZfLLi_85oC6aigPh1OPUi/view

¹¹ URL <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=114&lang=1>.

Обсяг приросту населення міста протягом січня-вересня 2020 р. має найбільше позитивне значення серед міст Київської області та становить 2 734 особи (міграційний приріст – 2 899 осіб, природне скорочення – 165 осіб).

Таблиця 2.8

Формування приросту (скорочення) чисельності населення у січні-травні 2021 року (за даними <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>)

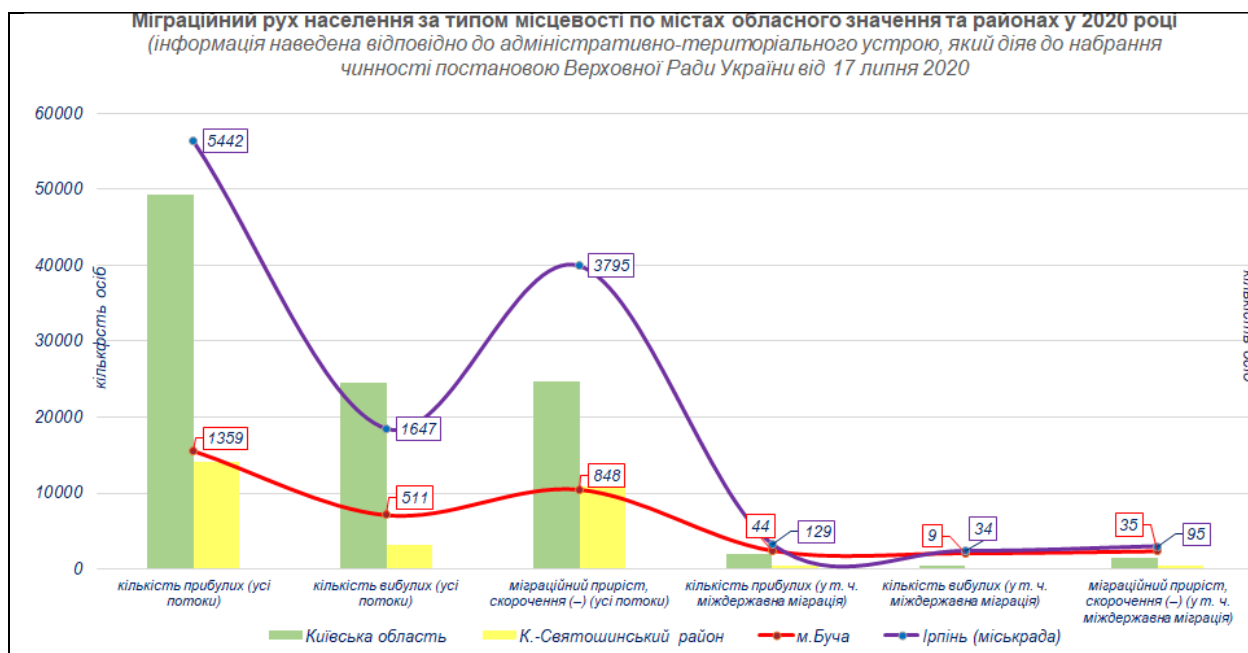
	Загальний приріст, скорочення (-)	У тому числі (осіб):	
		природний приріст, скорочення (-)	міграційний приріст, скорочення (-)
Київська область	-199	-10582	10383
Бучанський район	4172	-1707	5879

Протягом останніх років зберігається тенденція до збільшення чисельності населення не за рахунок природного приросту, а за рахунок міграційних процесів.

Таблиця 2.9.

Міграційні процеси у січні-травні 2021 року (за даними <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>)

	усі міграційні потоки			у т. ч. міждержавна міграція		
	кількість прибулих	кількість вибулих	міграційний приріст, скорочення (-)	кількість прибулих	кількість вибулих	міграційний приріст, скорочення (-)
Київська область	49252	24490	24762	1933	395	1538
м.Буча	1359	511	848	44	9	35
Ірпінь (міськрада)	5442	1647	3795	129	34	95
К.-Святошинський район	14025	3145	10880	514	68	446

Співвідношення між працездатним і непрацездатним населенням Київської області 1,27:1. Демографічне навантаження на осіб працездатного віку є несприятливим. За шкалою Россета в області коефіцієнт старіння розцінюється як «дуже високий рівень демографічної старості» (25,8%). Старіння населення безпосередньо впливає на ріст показників поширеності та захворюваності населення, які характеризують стан здоров'я населення.

За даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики»¹² загальна захворюваність дорослого населення м. Ірпінь (показник поширеності) за I півріччя 2020 року зареєстровано хвороб 64 219 осіб (8 081,0 на 10 тис. дорослого населення), у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 16 220 осіб (2 041,0 на 10 тис. дорослого населення). Це менше, ніж в середньому по Київській області, такі показники склали 10 429,7 та 2 280,5 на 10 тис. дорослого населення.

За мірою впливу на стан здоров'я населення перше місце належить хворобам системи кровообігу, що обумовило й найвищий рівень показника смертності всього населення та населення працездатного віку внаслідок хвороб системи кровообігу. За I півріччя 2020 року показник поширеності хвороб системи кровообігу склав 2532,3 зареєстрованих випадки на 10 тис. дорослого населення, у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 89,6 на 10 тис. дорослого населення. У цілому по області в структурі захворюваності провідну роль відіграє клас хвороб системи кровообігу, органів дихання, травлення. Київська область відноситься до території з високим рівнем смертності – 16,6‰. За класифікацією ВООЗ Україна і, відповідно, область віднесені до епідеміологічного регіону типу С. Регіон з низькою смертністю у віці 0–5 років та високою смертністю у віці 15–60 років.

У м. Ірпінь захворюваність дітей 0–17 років включно за 6 місяців 2020 року складала 776,96 на 1000 відповідного населення, поширеність захворювань – 1016,54 на 1000 відповідного населення (вище, ніж в середньому по області).

Відзначимо, що найбільш гострими проблемами здоров'я населення області за даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики» визначено:

- високий рівень загальної смертності, особливо чоловіків працездатного віку;
- низький рівень народжуваності;
- від'ємний приріст населення;
- низька очікувана тривалість життя;
- високий коефіцієнт старіння;
- високі показники смертності за класом хвороб системи кровообігу, за класом новоутворення, за класом травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників;

¹² URL <http://kocms.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/09/Pokaznyky-6m2020.rar>.

- ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

Таблиця 2.10.

Захворюваність дорослого населення в 2019-2020 роках за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2021)

Всі хвороби

Найменування	2019 рік				2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	заресстровано захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті		заресстровано захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення		
Область	2676940	18 882,9	710626	5 012,7	2357825	16 581,2	647145	4 551,0	-12,19	-9,21
К-Святошинський	229796	14 971,0	68291	4 449,1	145077	9 024,6	58688	3 650,7	-39,72	-17,95
м.Ірпінь	133046	17 449,8	43395	5 691,5	85604	10 772,0	27231	3 426,6	-38,27	-39,79
м. Буча	50370	18 302,4	17851	6 486,3	23456	8 359,8	11182	3 985,3	-54,32	-38,56

Хвороби системи кровообігу

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення	абсолютні дані	на 10000 відповідн. населення		
Область	1008627	7 114,8	63253	446,2	864642	6 080,5	51382	361,3	-14,54	-19,03
К-Святошинський	92578	6 031,4	4233	275,8	37827	2 353,0	2665	165,8	-60,99	-39,88
м.Ірпінь	41080	5 387,9	4273	560,4	26096	3 283,8	1471	185,1	-39,05	-66,97
м. Буча	16575	6 022,7	888	322,7	6095	2 172,3	422	150,4	-63,93	-53,39

Гострий та повторний інфаркт міокарда

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення		
Область	1827	12,9	1827	12,9	1290	9,1	1290	9,1	-29,46	-29,46
К-Святошинський	61	4,0	61	4,0	138	8,6	138	8,6	115,00	115,00
м.Ірпінь	90	11,8	90	11,8	51	6,4	51	6,4	-45,76	-45,76
м. Буча	41	14,9	41	14,9	41	14,6	41	14,6	-2,01	-2,01

Інсульт (усі форми)

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Заресстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення		
Область	5817	41,0	5817	41,0	5260	37,0	5260	37,0	-9,76	-9,76
К-Святошинський	209	13,6	209	13,6	461	28,7	461	28,7	111,03	111,03
м.Ірпінь	311	40,8	311	40,8	354	44,5	354	44,5	9,07	9,07
м. Буча	136	49,4	136	49,4	116	41,3	116	41,3	-16,40	-16,40

Хвороби органів дихання

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення		
Область	376590	2 656,4	271757	1 917,0	363818	2 558,5	268066	1 885,1	-3,69	-1,66
К-Святошинський	37130	2 419,0	32557	2 121,1	29427	1 830,5	26595	1 654,4	-24,33	-22,00
м.Ірпінь	22650	2 970,7	18367	2 408,9	14196	1 786,4	11951	1 503,9	-39,87	-37,57
м. Буча	9734	3 536,9	7992	2 904,0	6681	2 381,1	6319	2 252,1	-32,68	-22,45

Хвороби органів травлення

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення		
Область	302106	2 131,0	20849	147,1	251655	1 769,7	16482	115,9	-16,95	-21,21
К-Святошинський	16843	1 097,3	1529	99,6	6743	419,5	1192	74,1	-61,77	-25,60
м.Ірпінь	15976	2 095,4	712	93,4	9983	1 256,2	415	52,2	-40,05	-44,11
м. Буча	3928	1 427,3	317	115,2	1005	358,2	42	15,0	-74,90	-86,98

Ішемічна хвороба серця

Найменування районів	2019				2020				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % затворюваність 2020 р відносно 2019 р
	Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано хвороб - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення		
Область	429739	3 031,3	17733	125,1	366304	2 576,0	15031	105,7	-15,02	-15,51
К-Святошинський	37300	2 430,1	1275	83,1	12125	754,2	575	35,8	-68,96	-56,92
м.Ірпінь	13263	1 739,5	971	127,4	8618	1 084,4	280	35,2	-37,66	-72,37
м. Буча	6355	2 309,1	228	82,8	2623	934,8	65	23,2	-59,52	-71,98

За даними ГУ ДПС у Київській області у Ірпінській міській територіальній громаді налічується 12691 зареєстрованих суб'єктів малого підприємництва - платників податків (з них 7288 – фізичні особи-підприємці; 4617 - юридичні особи). У порівнянні з аналогічним періодом минулого року слід відмітити зростання кількості малих та середніх підприємств на 6,6% (786 одиниць). Показник надходжень від діяльності МСП за 2020 рік склав 1007,9 млн. грн., в тому числі, фізичні особи-підприємці – 208,7 млн. грн. та юридичні особи – 799,2 млн. грн., що у відсотковому співвідношенні складає для фізичних осіб-підприємців 20,7%, а для юридичних осіб – 79,3%.

Частка надходжень від суб'єктів малого та середнього підприємництва до бюджетів всіх рівнів за 2020 рік склала: від юридичних осіб – 2,51 % та від фізичних осіб – 0,65 %.

Економічний потенціал промисловості громади незначний і його формує обробна промисловість: виробництво гумових та пластмасових виробів, хімічна промисловість і промисловість по виробництву меблів, виробництво інших неметалевих виробів (будматеріалів) тощо; виробництво і розподілення електроенергії, газу та води. Серед яких переважає недержавний сектор, частка якого у загальному обсязі промислового виробництва складає близько 95%.

Найбільші промислові підприємства на території Ірпінської міської територіальної громади це: ПП «Комінвент плюс», ТОВ «Натур+», ТОВ «НВО «Екософт», ТОВ «Планета Пластик», ТОВ «Рубіж», ТОВ «Автобансервіс», ТОВ «Крохмалепродукти України».

На сільських територіях підприємницька діяльність в основному стосується сфери сільського господарства, мисливства і рибництва, оброблення металевих відходів та брухту, а також торгівлі та побутового обслуговування.

Серед сільськогосподарських підприємств сільських територій, що приєдналися ТОВ «Цілющий пектин», ТОВ «Крохмалепродукти України», ТОВ «СК «Сафарі», ТОВ «Рубежівські овочі» (Михайлівсько-Рубежівського Старостинського округу Ірпінської міської ради), ТОВ «АГРОКОН-ІНВЕСТ» (Козинцівського Старостинського округу Ірпінської міської ради).

Сфера будівництва громади представлена в загальних обсягах виробленої будівельної продукції – 182,6 млн.грн. та 1,4% від загального обсягу виробленої будівельної продукції Київської області.

Нове будівництво склало 28,3% від загального обсягу виробленої будівельної продукції, ремонт (капітальний, поточний) – 8,4%, реконструкція та технічне переоснащення – 63,3%.

Кількість зайнятих працівників на підприємствах за останніми статистичними даними на 01.01.2020 року складала - 14082 особи (на 01.01.2019 року 13421 осіб), що на 661 особу більше за показник попереднього року. Що стосується працівників зайнятих саме на малих підприємствах, то станом на 01.01.2020 року їх кількість становила - 5109 осіб, що на 483 особи більше за показник попереднього року.

Інфраструктура підтримки підприємництва м. Ірпінь включає: 1 - фонд підтримки підприємництва, 2 – інвестиційні фонди (компанії), 1 – бізнес-центр, 8 - банків та 4 – громадські об'єднання підприємців.

Ірпінська міська територіальна громада має великий потенціал для залучення інвестицій, розвитку підприємництва, реалізації спільних проєктів з бізнесом, що є основою для розбудови комфортного та сучасного міста, підвищення добробуту мешканців. В місті наявна політична воля керівництва, яке прагне змін, є кваліфіковані працівники та широкі зв'язки в ділових колах, присутній високий рівень взаємодії між владою та громадою.

Враховуючи підвищені вимоги до екологічності діючих виробництв та сучасний науково-технічний прогрес, перспективним напрямом є розвиток інноваційноємних виробництв тощо.

Місто має ресурс також «браунфілдів», тобто ділянок від колишніх промислових підприємств, які припинили свою діяльність. Дані ділянки мають підводи комунікацій, і це є добре для організації підприємництва. Але й мають слабкі місця, а саме власників, з якими необхідно домовлятися про продаж, або оренду даної земельної ділянки.

В житлово-комунальній сфері міста сьогодні працює 4 підприємства комунальної форми власності, які надають послуги з водовідведення, водо- теплопостачання, з експлуатації та ремонту житла, з благоустрою міста та освітлення.

Незважаючи на те, що місто Ірпінь порівняно молоде місто, тим не менше багате на туристичні об'єкти. Крім того, на території Ірпінської міської територіальної громади розміщено багато рекреаційних зон та зон відпочинку.

**ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА,
якщо Стратегія розвитку Ірпінської міської територіальної громади
не буде затверджена**

Клімат і зміна клімату.

Основною причиною зміни клімату є використання викопного палива та неефективне споживання енергії, що виробляється. Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті діяльності ТЕЦ, транспорту, сільського господарства, промисловості, а також лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери, не даючи йому повертатись до космосу. Середня температура поверхні планети піднялася близько на 1,1° С з кінця XIX століття. Вчені вже не сумніваються, що ця зміна обумовлена в 32 основному збільшенням концентрації вуглекислого газу та інших антропогенних викидів в атмосфері.

Збереження існуючого стану використання території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади призводить до загроз для екологічного стану через інтенсивне сільське господарство – викиди парникових газів тваринницькими комплексами та з полів. Забудова, особливо торгові центри у

поєднанні із парковками разом із зменшенням площ зелених насаджень створює умови для формування теплових островів, які є загрозою для здоров'я людини через "теплові" стреси. З іншого боку, наявність досить крупних лісових масивів і підтримка сталого лісового господарства через збереження і, навіть, збільшення площ лісових насаджень чинитиме позитивний вплив на місцеві кліматичні умови, а також робить внесок у боротьбу із глобальною зміною клімату через підтримку лісових і болотних біотопів, що поглинають парникові гази.

Клімат на території Ірпінської міської територіальної громади є помірно-континентальним з теплим літом, м'якою зимою та достатньою кількістю опадів. За даними Київського обласного центру з гідрометеорології середня річна температура повітря році зросла на в середньому 1 градус. Щодо кількості опадів, то спостерігалось значне зменшення опадів з 635 мм (у 2014 році) до 573 мм (у 2018 році). До основних потенційних негативних наслідків зміни клімату, що можуть проявлятися у Київській області, належать більшість з таких, що є характерними для України, а саме: посуха; підтоплення та затоплення, зменшення площ, деградація та порушення видового складу зелених зон, стихійні гідрометеорологічні явища, зниження рівня ґрунтових вод, зменшення їх кількості та погіршення якості питної води, зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів.

Загальною метою Паризької угоди є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату задля досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умов економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян. Концепція є основою для розроблення нормативно-правових актів, загальнодержавних (національних), регіональних та галузевих планів дій із запобігання зміни клімату та адаптації до неї. Реалізувати Концепцію Паризької угоди передбачається протягом 2016-2030 років.

Атмосферне повітря

За умов збереження сучасних тенденцій функціонування територіальної громади і інтенсивності транспортних потоків – основних забруднювачів повітря (житлово-комунального господарства, транспорт) слід очікувати рік від року коливання викидів забруднювальних речовин. Для міста Ірпінь і населених пунктів громади основним джерелом забруднення є пересувні джерела – автотранспорт, кількість якого має тенденцію до зростання. Причому значну частину придбаних автомобілів займають вживані авто. Відповідно слід очікувати поступового погіршення стану атмосферного повітря у населених пунктах через концентрацію автотранспорту та зростання обсягів забруднювальних викидів. Актуальною і все більше актуальною ставатиме проблема шумового забруднення від автотранспорту.

Поверхневі та підземні води

Дані спостережень (моніторинговий пункт спостереження – смт Гостомель) за останній звітний період свідчать про вплив антропогенного навантаження на якість води р. Ірпінь. За даними гідрохімічних спостережень зафіксовано деяке зниження середнього вмісту розчиненого у воді кисню, разової концентрацій до 2,88 - 3,84 мгО₂/дм³.

Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) за середнім вмістом відмічено за сполуками азоту нітритного – 1,0 - 2,7 ГДК. Забруднення води важкими металами (сполуками міді, мангану, цинку, заліза загального, хрому шестивалентного) залишається суттєвим. Середньорічні концентрації сполук цинку перевищували ГДК у 1,4 - 2,8 рази, заліза загального – у 2 рази. Вміст фенолів у пунктах контролю р. Ірпінь був на рівні 1-2 ГДК.

Середні концентрації хрому шестивалентного коливались у межах 5 - 10 ГДК. Максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (ВЗ)¹ у пункті спостережень р. Ірпінь – смт Гостомель і становив 14 ГДК у жовтні 94 та 14,5 ГДК у грудні. Загалом по більшості показників якість води порівняно з минулим роком суттєво не змінилась. Зафіксовано деяке зменшення вмісту мангану, сполук міді.

За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідав 3 класу - помірно забруднені води

Таблиця 2.11.

Середній вміст деяких хімічних речовин (в мг/дм³) у воді річок та водосховищі Київської області у другому кварталі 2021 р. (за даними ЦГО імені Б.Срезневського <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/data/viz-hk/byuleten-voda-iikv-2021.pdf>)

Річка	Пункт моніторингу	Кисень	Хлориди	Сульфати	Сума іонів	Гідрокарбонати	Біхроматичне окислення	БСК5	Нітроген амонійний	Нітроген нітритний	Нітроген нітратний	Фосфор загальний
Ірпінь	смт. Гостомель	11.19	43.33	39,17	492,8	278,0	37,30	3,653	0,527	0,034	0,677	0,061

У подальшому, при збереженні сучасного стану використання водних ресурсів, слід очікувати погіршення стану поверхневих вод через скиди підприємств комунального господарства. Причиною нестабільної роботи очисних та каналізаційних споруд є фізична зношеність та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення реконструкції під сучасні технології, поточних та капітальних ремонтів, інтенсивна житлова забудова без належної уваги до розвитку каналізаційних мереж. Є ймовірним забруднення водойм внаслідок змиву із сільськогосподарських полів, що призводить до замулення річок, їх евтрофікації, накопичення забруднювальних речовин (важких металів, нафтопродуктів, пестицидів тощо) у зарегульованих водоймах (ставках) та у донних відкладах. Накопичення шкідливих відкладів у донних відкладах створює відкладену проблему забруднення водойм нижче за течією, міграцію шкідливих речовин у Дніпро.

У межах населених пунктів додатковий фактор забруднення – стоки використаних вод, забруднених поверхнево-активними речовинами, органічними речовинами, нафтопродуктами, особливо при відсутності належно працюючих каналізаційних і ливневих мереж.

Відкриті землі та ґрунти

Важливою складовою стабільного екологічного стану території громади є дотримання збалансованості у використанні земель, що полягає у запобіганні зростанню частки земель з інтенсивним використанням у сільському господарстві, під виробництво або видобування корисних копалин. За збереження сучасного стану землекористування ймовірне надмірне залучення вільних земель під забудову. Залишатиметься високий рівень залучення земель до інтенсивного використання у сільському господарстві. На землях, за умов збереження сучасного інтенсивного використання їх під рілля, слід очікувати подальшого розвитку ерозійних процесів, що призводитимуть до деградації ґрунтів: вітрової ерозії зважаючи на особливості ґрунтового покриву громади.

Серед забруднювачів ґрунтів, небезпечними вважаються ті, що містять токсичні та стабільні компоненти. Важкі метали (ВМ) та азотмісткі сполуки (АВС), які в основному входять до складу органічних і мінеральних добрив, пестицидів, осадів стічних вод, що застосовуються у сільському господарстві. За своєю токсичністю та здатністю накопичуватись в окремих ланках харчових ланцюгів важкі метали (Pb, Cu, Zn, Mo, Co, Ni, Cd, Hg, V, Sn) та металоїди (As) можуть також бути сильними забруднювачами ґрунту. Використання у сільському господарстві мінеральних і органічних добрив, пестицидів, стічних вод та їх осадів, побутових і промислових відходів може призвести до забруднення ґрунту та суміжних із ним середовищ стійкими забруднювачами у вигляді ВМ та АВС. Розповсюдженість мікроелементів у ґрунтах впливає на надходження цих елементів у рослини та живі організми, що має велике значення для стану навколишнього середовища й здоров'я населення. Результати проведених досліджень показали, що активна реакція (рН) ґрунтів досліджуваному районів знаходилась у межах нейтральної, хоча мінімальне і максимальне значення відзначалось на рівні 5,5-7,45 при середньому -

6,75 рН. Фактична вологість ґрунтів досліджуваних районів характеризувалась помірними значеннями: від 2,6 до 10,8 % при середніх - 8,84 %. Вміст нітратів у ґрунтах присадибних ділянок знаходився на рівнях значно нижчих ГДК (130 мг/кг): від 2,2 до 63,8 при середньому 27,72 мг/кг ґрунту, тобто у 4 рази менше ГДК.

Біорізноманіття та природно-заповідний фонд

Тривала господарська діяльність значно змінила природне середовище і призвела до змін майже всіх компонентів ландшафтів – рослинний і тваринний світ, ґрунти, ґрунтові і підземні води. Внаслідок цього первинна природна рослинність зберіглася на незначних площах, зокрема у заболочених місцях заплав, на схилах річкових долин, лісах. Через вплив людини відбувається суттєва зміна середовища існування об'єктів рослинного та тваринного світу, що значним чином впливає на видовий та кількісний склад флори і фауни на території громади.

Основні загрози для біорізноманіття у зв'язку із сучасним станом використання території громади, спричиняються скороченням площі і фрагментацією ландшафтів, що збереглися у природному стані та є середовищем існування видів флори і фауни. Такі фактори як інтенсивне сільське господарство, вилучення земель під забудову та транспортні мережі, забруднення компонентів природи є причиною загрози і втрату високого рівня біорізноманіття.

Стан об'єктів і територій природно-заповідного фонду може зазнавати негативного впливу через незаконну діяльність, пов'язану із надмірним використанням природних ресурсів, порушення природоохоронного режиму. Також слід звернути увагу на лісові пожежі, як призводять до знищення лісів, а відтак і середовищ існування видів флори і фауни, у тому числі цінних природних комплексів.

Ландшафти та культурна спадщина

Естетично привабливі ландшафти та об'єкти культурної спадщини – це складові високої цінності ландшафтів як комплексних утворень, які є основою ландшафтного різноманіття і є важливими для регіональної і державної ідентичності. Важливість збереження цінних типових і ландшафтів, що зберегли природні риси підкреслюється у Європейській ландшафтній конвенції, до якої приєдналась Україна. Основні фактори впливу, які загрожують цінним ландшафтам і об'єктам культурної спадщини, такі: забудова вільних просторів, створення великих логістичних комплексів, прокладання крупних транспортних магістралей та ЛЕП, будівництво об'єктів нової енергетики (вітрових і сонячних електростанцій), надмірна розораність земель.

SWOT-АНАЛІЗ

СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<ul style="list-style-type: none"> – Наявність сприятливих фізико-географічних умов, комфортних для проживання та діяльності людини – Наявність значної кількості біологічних ресурсів – лісових, земельних, водно-болотних та ресурсів біорізноманіття – Лісові насадження МТГ є природними фільтрами та буферами в разі екологічних негараздів як природного так і техногенного характеру – Розгалужена мережа водних об'єктів та висока забезпеченість МТГ водними ресурсами – Наявність об'єктів ПЗФ, як існуючих, так і 	<ul style="list-style-type: none"> – В окремих випадках незадовільний стан дорожнього покриття, що сприяє підвищеному рівню викидів автотранспортом, акустичному та шумовому забрудненню – зношення мереж водопостачання та водовідведення; – недосконалість, часткова відсутність дощової каналізації сприяє розмиву ґрунтів та утворенню небезпек від ерозії, зсувів та інших несприятливих геологічних явищ – застарілість каналізації та очисних споруд призводить до утворення неконтрольованих побутових стоків

<p>перспективних</p> <ul style="list-style-type: none"> – Комфортність кліматичних умов території громади – Усталені види природокористування – Логічна і усталена система розселення території громади – Сформована дорожньо-транспортна мережа – Сформована система охорони здоров'я, система освіти та інші соціально значимі інфраструктури. – Наявність розвиненої мережі закладів освіти: Національний Університет ДПС України; заклади професійної (професійно-технічної) освіти, «Ірпінський ліцей інноваційних технологій» (Мала академія наук), заклади загальної освіти з поглибленим вивченням економіки та права; – Співпраця з Університетом ДФС України з метою створення платформи для пошуку інвесторів для реалізації стартапів; – Близькість Києва - центру наукових та науково-дослідних організацій; – Рекреаційний, оздоровчо-лікувальний, туристичний потенціал території громади – Місто Ірпінь приєднало великі площі земель сільськогосподарського призначення та кадрові ресурси; – Збільшення населення громади за рахунок позитивного сальдо міграції. Громада має людський та кадровий потенціал, в тому числі ВПО; – Укладено договір з Міністерством цифрової трансформації України, впровадження інструментів в рамках програми «Дія. Цифрова громада» 	<ul style="list-style-type: none"> – незадовільне поводження із побутовими відходами – стоки із території виробничих об'єктів, с/г земель – незадовільний стан меліоративних систем призводить до негативних явищ: засоленню, підтопленню, заболочуванню земель – несанкціоновані рубки та недостатня кількість зелених насаджень в межах селітебних зон – порушення цілісності меж об'єктів ПЗФ, порушення меж інших охоронюваних об'єктів спричиняє втрату біологічного та ландшафтного різноманіття – лісові пожежі та навмисні підпали, горіння торф'яників – не облаштованість рекреаційних зон, зон короткочасного відпочинку, нестача зон довготривалого відпочинку та лікування і оздоровлення населення – недостатнє облаштування об'єктами супутньої інфраструктури транспортно-дорожніх комплексів призводить до механічного, органічного забруднення компонентів середовища – енерго й ресурсозатратний житловий фонд; – відсутність централізованого водопостачання в окремих населених пунктах; – високий рівень ґрунтових вод; – відсутній достатній рівень знань населення щодо реформ, загальнонаціональних тенденцій розвитку, фінансової та іт-грамотності, можливостей працевлаштування; – недостатня кількість сучасних просторів відпочинку, дозвілля та розваг, громадські центри розвитку та комунікації в сільській місцевості; – недостатність сучасних спортивних, творчих, інтелектуальних просторів для розвитку як стимул привабливості громади для молоді, особливо в сільській місцевості; – відсутня сфера позашкільної освіти в сільській місцевості; – слабкий рівень залучення молоді, ВПО, вразливих груп населення до активного суспільного життя громади, особливо в сільській місцевості; – недостатній рівень доступності інфраструктури соціальних, медичних, освітніх, культурних, адміністративних, правових послуг та доступу до цих послуг для людей вразливих груп в сільській місцевості; – недостатній рівень цифровізації сервісів та надання е-послуг для населення, особливо в сільській місцевості; – дефіцит педагогічних, медичних, соціальних працівників та працівників в сфері культури, особливо в сільській місцевості; – Дефіцит кваліфікованих кадрів;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Більша частина працездатного населення працює в столиці; – Сальдо зовнішньої торгівлі громади негативне, імпорт переважає над експортом; – Розрізненість, неактуальність і невпорядкованість інформації про послідовність дій для започаткування підприємницької діяльності; – Відсутність консалтингової підтримки щодо зовнішньоекономічної діяльності, сертифікації продукції та виходу на ринку ЄС та світу; – Зношена комунальна інфраструктура, інженерні мережі, особливо, в сільській місцевості; – Відсутня Схема планування території ОТГ;
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<ul style="list-style-type: none"> – Комфортність кліматичних умов території області сприяє формуванню потужного комплексу рекреаційних та оздоровчо-лікувальних закладів та територій – Створення рекреаційних зон на основі зелених насаджень та водних об'єктів області сприятиме покращенню мікроклімату та запобігатиме негативним наслідкам змін клімату, підвищить показники якості життя населення його здоров'я – Впорядкування заплавних терас річок, ставів та водосховищ сприятиме очищенню водних об'єктів та запобігатиме підтопленню і затопленню прилеглих до води територій громади – Реконструкція територій та об'єктів для зберігання та утримання ТПВ та покращення ситуації в напрямку утилізації відходів та санації земель (наявності не санкціонованих сміттєзвалищ навколо населених пунктів територіальної громади) – Формування та збільшення обсягів зелених насаджень спеціального призначення (у межах санітарних зон) запобігатиме поширенню викидів в повітря, позитивно впливатиме на прояви поширення несприятливих фізико-географічних, геологічних та інших природних процесів, зокрема, підтопленням, розвіюванню, пиловим бурям тощо. – Збільшення територій під зеленими насадженнями сприятиме покращанню екологічних показників компонентів середовища, уможливить покращанню мікроклімату територій, особливо селітебних територій громади, надасть більше можливості для відпочинку населенню – Реконструкція каналізаційних та очисних споруд запобігатиме забрудненню побутовими стоками і розвитку ерозії ґрунтів – підвищення конкурентоздатності сільськогосподарських виробників та якості управління у аграрному секторі 	<ul style="list-style-type: none"> – Шумове, вібраційне забруднення у зонах впливу доріг, авіаінфраструктури, залізничного транспорту та виробництва; – Забруднення повітря викидами автотранспорту і від стаціонарних джерел, формування пірогенних ландшафтів внаслідок пожеж, поширеність в межах територій МТГ зон підтоплення та заболочування, анафілогенність території, підтоплення і затоплення території, пилові бури внаслідок зведення насаджень та не раціонального природокористування, незаконна вирубка лісів; – Наслідки радіаційного забруднення від аварії на ЧАЕС – Забруднення води та погіршення якості питної води – Сміттєзвалища у межах населених пунктів є джерелом забруднення ґрунтів, поверхневих вод – Господарювання в межах ПЗС та ОЗ – Утворення теплових островів, особливо у межах виробничих територій та урбанізованих територій, де переважають штучні поверхні – Явище розповзання населених пунктів, що впливає на витіснення біологічного різноманіття, порушення оселищ та зникнення видів флори та фауни, зміни в ландшафтному різноманітті – Нестача територій рекреаційного призначення призводить до не керованої рекреації в не санкціонованих зонах і тягне дигресію ландшафтів – Відсутність доступу до дешевих фінансових ресурсів; – Недостатній темп росту доходів населення; – Енергетична неефективність громади, відсутність реалізації проектів декарбонізації, зеленої енергетики, енергоефективності у співпраці із країнами Європи в рамках зеленого курсу Європи, до якого приєдналася Україна;

<ul style="list-style-type: none"> – підготовка проєктів з переробки сільськогосподарської продукції для реалізації її на території громади, регіону та створення робочих місць, що сприятиме отриманню не тільки державної підтримки, але й залученню інвестиційних коштів в аграрний сектор – організація локальної мережі освіти дорослого населення, створення системи професійної підготовки (сімейне господарювання, особисті селянські господарства), формування мереж передачі знань у сільському господарстві – Створення сільськогосподарських кооперативів – Розвиток подієвого туризму в сільській місцевості, організація та проведення народних гулянь, концертів, днів села, організація карнавалів, свят, церемоній, спортивних змагань, реконструкція історичних подій, проведення фестивалів, створення та розвиток зелених садиб – Диверсифікація ринків збуту продукції товаровиробників; – Впровадження програм для розвитку інноваційного бізнесу; – Збільшення державного стимулювання використання альтернативних джерел енергії; – Ріст купівельної спроможності населення та загальне покращення рівня життя громадян; – Покращення рівня екологічної безпеки; – Впровадження державної гендерної політики на всіх рівнях; 	<ul style="list-style-type: none"> – Необхідність відновлення інноваційних мереж та інтеграція їх в європейські мережі знань та технологій; – Наростання соціальної напруженості, відтік найбільш активного населення; – Поширення пандемії COVID - 19; – Відтік та від'ємна міграція працездатного населення, у тому числі молоді; – Недостатнє фінансування розвитку та навчання робочої сили; – Відсутність програми підтримки сільських територій; – Відсутність інноваційних технологій в сфері ЖКГ; – Слабкий рівень цифровізації громади.
--	--

Аналіз визначив наступні результати в можливостях Ірпінської міської територіальної громади:

– **економіка громади диверсифікована** за рахунок розвитку малого та середнього бізнесу, наявність інфраструктури підтримки бізнесу, розвинута будівельна галузь, позитивна динаміка міграційних процесів. Вихідними передумовами є концентрація в громаді відповідних виробництв, інфраструктури, галузевих знань і навичок, наявність кооперативних зв'язків із суміжними громадами та ІТ секторами, тісна співпраця з науковими, науково-дослідними, проєктними та освітніми установами. Промислові підприємства виробляють декілька видів продукції: фармацевтичних препаратів і матеріалів, електродвигунів, генераторів і трансформаторів, виробництво електророзподільчої та контрольної апаратури, плит, листів, труб і профілів з пластмас, переробка сільськогосподарської сировини для підприємств харчової промисловості.

– за рахунок приєднання сільських територій **можливе індустріальне зростання** на базі агропромислового комплексу завдяки розширенню сільськогосподарського виробництва, а також продовження наявних ланцюгів вартості та виготовлення диференційованої продукції для споживчих ринків. Це один із важливих компонентів розвитку економіки громади в умовах зростання глобального попиту на різні види аграрної продукції і продовольчих товарів, який в останні роки динамічно розвивається і в активі якого знаходяться значимі запаси земель сільськогосподарського призначення.

– великою перевагою громади є **активна діяльність міжнародних програм**, що забезпечує суттєву підтримку найважливіших для громади напрямків розвитку, на які в теперішніх умовах не вистачає ресурсу. При цьому важливо використати наявну інфраструктуру підтримки бізнесу, посилити їх потенціал для підготовки конкурентоспроможних проєктів розвитку громади.

Проте, можливості у вигляді викликів, що пов'язані зі слабкими сторонами ймовірно стають загрозами і визначаються як ризики:

– незважаючи на позитивні зрушення в економіці, рівень безробіття в Ірпінському регіоні залишається на рівні 4 %, що є викликом для громади і можливістю для виправлення ситуації. Сучасний ринок праці Ірпінського регіону характеризується наявністю комплексу проблем, серед яких: скорочення пропозиції робочої сили та зростання попиту на неї, низький рівень заробітної плати, брак високопродуктивних робочих місць, невідповідність професійних та загальних компетенцій працівників потребам роботодавців, тіньова зайнятість населення, ймовірний розвиток складної епідемічної ситуації.

– продовження військових дій на сході України призведе до подальшої стагнації економіки, погіршення соціальної сфери та посилення міграції, особливо кваліфікованих кадрів, за межі громади. Якщо раніше безробітні фахівці мали проблеми з працевлаштуванням у зв'язку з відсутністю вакансій, то внаслідок трудової міграції роботодавці Ірпінської міської територіальної громади відчули дефіцит фахівців. Дана ситуація ускладнюється близькістю міста Київ, безвізовим режимом України з країнами ЄС, а також введенням в дію спеціальних політик щодо залучення трудових мігрантів з України окремими країнами ЄС, наприклад, Польщею, Чехією, Словаччиною, Німеччиною. Необхідно провести адаптацію господарського комплексу громади до можливого тривалого перебування поблизу зони підвищених зовнішніх ризиків.

– не прийняття заходів з оновлення та модернізації комунальної інженерної інфраструктури може призвести до збільшення аварійності мереж та тривалого відключення споживачів від необхідних послуг, що особливо небезпечно в зимовий період.

– гальмування галузевих реформ в Україні призводить до втрати довіри партнерів України в ЄС, можливого скорочення міжнародної технічної допомоги. При відсутності конкретних цільових державних програм і проєктів з підтвердженим фінансовим ресурсом, орієнтованих на розвиток громади посилює кризову ситуацію.

– карантинні обмеження у зв'язку із поширенням інфекції COVID-19 негативно впливають на підприємницьку діяльність. Як компенсаторні механізми, необхідно передбачити систему підтримки підприємницької діяльності в громаді.

Реалізуючи стандарти Європейського Союзу в сфері планування розвитку територіальних громад, передбачається, що Стратегія розвитку громади є основним планувальним документом, в якому кожен стратегічний напрям є глобальною програмою, реалізація якої забезпечуватиме досягнення визначених стратегічних цілей, стратегічного бачення загалом.

За умов збереження сучасного стану використання території **(якщо Стратегію розвитку Ірпінської міської територіальної громади НЕ буде затверджено)** екологічні проблеми і поточний стан довкілля, у тому числі здоров'я населення, залишаться незмінним, а саме:

– викиди автотранспорту, як транзитного так і локального продовжуватимуть забруднювати атмосферне повітря;

– викиди промислових та комунальних підприємств (котелень) будуть джерелами зниження якості повітря;

– горіння осередків торфу, вогнищеві лісові пожежі тощо створюватимуть смог та забруднюватимуть довкілля продуктами горіння;

– викиди від роботи виробництв, розташованих в місті Ірпінь потенційно не зменшаться;

– продовжуватиметься забруднення поверхневих та підземних вод через втрати води з мереж централізованої каналізації та внаслідок неналежної очистки стічних вод;

– родючість ґрунтів залишатиметься низькою, деградація ґрунтів потенційно збільшуватиметься;

– енерго- й ресурсозатратність житлово-комунального господарства зростатиме;

– невирішеність проблеми утилізації відходів залишиться;

– матеріально-технічна база об'єктів рекреації та туризму залишатиметься зношеною;

– існують загрози виникнення надзвичайних ситуацій природного, природно-антропогенного характеру, можливі підтоплення територій.

У разі НЕ прийняття Стратегії, інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади Ірпеня сприятиме збільшенню та накопиченню екологічних негараздів, а

незадовільний стан інфраструктури може нести загрози техногенного характеру. Виникатиме кумулятивний ефект екологічних та соціально-економічних проблем, що ускладнить екологічну ситуацію, невирішеність їх не тільки поглибить кризу, але й поставить під загрозу вирішення основних соціальних проблем та діяльності громади на засадах збалансованого розвитку. Особливу загрозу становитиме проблема забруднення вод, атмосферного повітря та виникнення надзвичайних ситуацій природного, природно-антропогенного характеру.

У випадку ПРИЙНЯТТЯ Стратегії характеристики стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я суттєво не зміняться в найближчій перспективі, проте, в середній та далекій перспективі, після реалізації заходів Стратегії, які передбачені стратегічними цілями затвердженими у Стратегії розвитку та проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів серед підприємців стосовно впровадження сучасних екологічних стандартів у діяльність їх підприємств очікується покращення умов життєдіяльності та стану здоров'я мешканців громади.

Виникнення нових екологічних проблем, в тому числі ризику впливу на здоров'я населення в разі реалізації Стратегії не передбачається. Так само не передбачаються негативні впливи для територій з природоохоронним статусом.

3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу у зв'язку із реалізацією завдань Стратегії детально розглянуті у розділі 2. Актуальні екологічні проблеми представлено у розділі 4.

Планувальні рішення розроблені для всієї території громади і, відповідно до здійсненого аналізу природних умов та існуючого стану соціального середовища, більшість цілей і завдань, що закладені у Стратегію розвитку Ірпінської МТГ, викликатимуть покращення стану довкілля в межах всієї громади.

Планувальними рішеннями стратегічного документу територіального планування (тут – Стратегії розвитку) представлено стратегічними напрямками та цілями (завданнями):

1. Стратегічний напрям А: Трансформація економіки громади в інноваційну, «зелену» циркулярну модель розвитку та інвестиційної привабливості:

А.1. Створення ефективної бізнес-інфраструктури;
А.2. Сільський розвиток орієнтований на зростання доданої вартості виробництва кінцевих продуктів;

А.3. Формування екосистеми інноваційного бізнесу;
А.4. Маркетинг території громади та залучення інвестицій;

2. Стратегічний напрям В: Комфортна, дружна до довкілля та безпечна для життя та розвитку громада:

В.1. Громадська та інформаційна безпека;
В.2. Енергоефективна політика та інфраструктура;
В.3. Екологічна сталість через знання та партнерства;

3. Стратегічний напрям С: Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток, оздоровлення, туризм та якісне дозвілля:

С.1. Організаційна результативність управління на засадах SMART;
С.2. Формування сучасного інклюзивного освітньо – культурного та спортивного простору для розвитку;

С.3. Молодіжне лідерство через креативні індустрії та пабліки для самореалізації;

С.4. Розвиток туризму, відпочинку та активного дозвілля;

С.5. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Планувальні рішення Стратегії розвитку Ірпінської МТГ, в ході здійснення СЕО, проаналізовані щодо характеру їхнього впливу на стан навколишнього середовища і зведені в таблицю 3.1. за оцінкою впливів по компонентам природи (клімат, атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, біорізноманіття і природно-заповідний фонд, вільні землі, ґрунти) і соціальне середовище (людина і здоров'я; образ ландшафту, культурна спадщина). Впливи ранжовані за шкалою:

+ позитивний вплив - негативний вплив 0 нейтральний вплив

Таблиця 3.1

Аналіз цілей і завдань Стратегії розвитку Ірпінської МТГ на 2022-2032 роки щодо характеру їхнього впливу на стан навколишнього середовища у розрізі окремих складових і компонентів довкілля

Цілі і завдання Стратегії розвитку Ірпінської МТГ на 2022-2032 роки	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	ґрунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
Стратегічний напрям А: Трансформація економіки громади в інноваційну, «зелену» циркулярну модель розвитку та інвестиційної привабливості										
А.1. Створення ефективної бізнес-інфраструктури										
A.1.1. Ефективні інституції підтримки бізнесу	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
A.1.2. Підготовка кваліфікованих кадрів для малого та середнього бізнесу	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
A.1.3. Місцеві стимули для розвитку підприємництва	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
A.1.4. Сприяння розвитку молодіжного, жіночого та соціального підприємництва, залучення ВПО в підприємницьке середовище, особливо в сільській місцевості	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
А.2. Сільський розвиток орієнтований на зростання доданої вартості виробництва кінцевих продуктів										
A.2.1. Сприяння підвищенню продуктивності фермерських та особистих селянських господарств	-	-	-	-	0	0	-	+	+	+
A.2.2. Сприяння створенню сільськогосподарських кооперативів	-	-	-	-	0	0	-	+	+	+
A.2.3. Сприяння сільськогосподарському виробництву та переробці із високою доданою вартістю	-	-	-	-	0	0	-	+	+	+
A.2.4. Розвиток сільського туризму, зелених садіб	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
А.3. Формування екосистеми інноваційного бізнесу										
A.3.1. Створення інноваційної діалогової партнерської мережі «Irpın is innovative»	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
A.3.2. Цифровізація громади та підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій, особливо в сільській місцевості	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
A.3.3. Підтримка стартапів та креативних бізнес-ідей	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
А.4. Маркетинг території громади та залучення інвестицій										

Цілі і завдання Стратегії розвитку Ірпінської МТГ на 2022-2032 роки	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	грунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
В.3.4. Збереження екосистеми озер та річок в громаді (очищення берегів від сміття, від порості)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
В.3.5. Екологічні акції, освітні програми для населення з екологічних питань, збереження екосистеми соснових лісів, озер та річок	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Стратегічний напрям С: Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток, оздоровлення, туризм та якісне дозвілля										
С.1. Організаційна результативність управління на засадах SMART										
С.1.1.Ефективна організаційна структура управління та спроможні мережі із рівним доступом до послуг	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.1.2. SMART – громада (впровадження ІКС управління, електронних сервісів)	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.1.3.Сучасний ЦНАП із віддаленими робочими місцями в сільській місцевості	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.1.4.Впровадження ефективних форм громадської участі (партисипації) та ефективних комунікацій із громадою	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.1.5. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації громади	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.2. Формування сучасного інклюзивного освітньо – культурного та спортивного простору для розвитку										
С.2.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.2.2.Освіта впродовж життя	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.2.3. Розбудова позашкільної освіти, яка відповідає потребам мешканців громади	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.2.4. Створення мережі сучасних культурних закладів для розвитку	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.2.5. Спортивна громада	0	0	0	0	+	+	0	0	+	+
С.3. Молодіжне лідерство через креативні індустрії та пабліки для самореалізації										
С.3.1.Розвиток креативних індустрій та Хабів	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
С.3.2.Молодіжне самоуправління, залучення молоді до управління громадою	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
С.3.3. Молодіжні Інтернет-пабліки як простір для самореалізації молоді, створення комунікаційних центрів з доступом до інтернету і комп'ютерів в сільській місцевості	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
С.4. Розвиток туризму, відпочинку та активного дозвілля										
С.4.1. Створення туристичної інфраструктури, продуктів та послуг	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+

Цілі і завдання Стратегії розвитку Ірпінської МТГ на 2022-2032 роки	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	ґрунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
<i>С.4.2. Модернові доступні простори для розвитку та відпочинку мешканців громади із облаштуванням вільного доступу для осіб з інвалідністю</i>	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
<i>С.4.3. Створення розважальних та арт-просторів під відкритим небом, у тому числі в сільській місцевості</i>	0	0	0	0	+	+	+	+	+	+
<i>С.4.4. Ірпінь – веломісто</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
С.5. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків										
<i>С.5.1. Працевлаштування, освіта та інтеграція вразливих груп в активне суспільне життя громади</i>	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
<i>С.5.2. Житло для ВПО</i>	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+
<i>С.5.3. Протидія гендерно зумовленому насильству та торгівлі людьми, активний суспільний діалог гендерної рівності</i>	0	0	0	0	+	+	0	+	+	+

4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Відносини у галузі охорони навколишнього природного середовища в Україні регулюються Законом «Про охорону навколишнього природного середовища», а також земельним, водним, лісовим законодавством, законодавством про надра, про охорону атмосферного повітря, про охорону і використання рослинного і тваринного світу та іншим спеціальним законодавством.

Екологічна ситуація на території міської громади Ірпеня характеризується відносно негативним станом окремих компонентів навколишнього природного середовища. Інтенсивне природокористування призвело до погіршення якості ґрунтів, поверхневих вод; накопичення значних об'ємів твердих і рідких відходів; забруднення атмосферного повітря автотранспортом та промисловим виробництвом; часткової втрати ландшафтного та біологічного різноманіття.

Недосконалою залишається діюча система управління станом навколишнього природного середовища, що пов'язано, зокрема, з недостатньою ефективністю функціонування відповідної системи моніторингу.

Перспектива вирішення вказаних проблем, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища в межах територіальної громади, передбачає необхідність формування та реалізації відповідної регіональної екологічної політики.

Цілі Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади співвідносяться із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2029 року» від 28 лютого 2019 року, Національному плані управління відходами на період до 2029 року, затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20 лютого 2019 року Паризькій угоді,

ратифікованій Законом України №1469 від 14 липня 2016 року та іншими нормативно-правовими актами. Концепція комплексних регіональних програм з охорони навколишнього природного середовища визначає основні напрями регіональної екологічної політики, метою якої є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища регіону до рівня, необхідного для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем. У зв'язку із характерними природними умовами та існуючою системою природокористування на території міської громади Ірпеня склалася наступна екологічна ситуація.

Існуючі екологічні проблеми можна класифікувати як проблеми природного та антропогенного характеру.

До екологічних проблем природного характеру можна віднести негативні прояви фізико-географічних, геологічних та інших природних процесів, що відбуваються в геосистемах по території – площинна, лінійна ерозія, пилові бурі, підтоплення, заболочування, засолення ґрунтів та інші.

Проте, більшість екологічних негараздів на території громади прямо чи опосередковано зумовлено діяльністю людини та пов'язані із некерованим і нераціональним природокористуванням. Найбільші існуючі екологічні негаразди антропогенного характеру стосуються:

- Забруднення компонентів навколишнього середовища – атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів, радіаційне забруднення, як наслідок Чорнобильської катастрофи

- Нераціонального використання природних ресурсів наявних на території області – деградація і погіршення якісного стану ґрунтів, водна та вітрова ерозія ґрунтів внаслідок зведення насаджень та не правильного землекористування, зведення лісів (несанкціоновані вирубки), використання земель не за призначенням (виведення цінних, охоронюваних, рекреаційних земель під забудову), наслідки від невиправданої меліорації, забруднення ТПВ, некерована та нераціонально організована рекреація та туризм тощо

- Наслідки, аварійного та стихійного характеру, явищ природного та природно-антропогенного походження – лісові пожежі, виробничі та інші техногенні аварії, пилові бурі, втрата біологічного різноманіття та фрагментація оселищ, надмірне та некероване застосування хімікатів с/г призначення, потрапляння яких у водойми спричиняє їх евтрофікацію та ряд інших екологічних лих.

Стан атмосферного повітря Ірпінської міської територіальної громади

Інтегральний показник (K_m) метеорологічного потенціалу атмосфери визначається за формулою: $K_m = (B1+T)/(O+B2)$ і визначає умови проходження процесів, що пов'язані із забрудненням атмосфери (розсіювання забруднювачів, самоочищення, накопичення тощо). Якщо значення K_m більше одиниці, то переважають процеси накопичення шкідливих речовин у повітрі, а отже, і на території. При умові K_m менше одиниці в атмосфері відбуваються процеси розсіювання, самоочищення повітря (Районування України за потенціалом забруднення).

$$K_m = (34.8 + 36.6) / (121 + 65.97) = 0.38$$

За метеорологічними показниками повторюваності днів (%) зі швидкістю вітру від нуля до одного метра за секунду ($B1=34.8$), від кількості днів з туманами ($T=36.6$), з опадами від 0,5 мм і більше ($O=121$), від повторюваної кількості днів (%) зі швидкістю вітру від 5 м/с і більше ($B2=65.97$) та інтегральним показником метеопотенціалу атмосфери ($K_m=0.38$) населений пункт можна віднести до територій із відносно сприятливими умовами проходження процесів розсіювання, самоочищення повітря при забрудненні атмосферного повітря, накопиченні шкідливих речовин у повітрі.

Забруднення повітря на території Ірпінської МТГ відбувається за рахунок викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Особливим і відчутним чинником короткочасного впливу із надзвичайною шкідливістю для стан повітря та здоров'я населення територіальної громади є лісові пожежі та горіння торфовищ в межах заплав, які періодично виникають внаслідок специфічних погодних та кліматичних умов у цілому, а також внаслідок недбалого природокористування та навмисних підпалів. Забруднення від транспорту є найбільш критичним на магістральних вулицях міста Ірпінь та Буча. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

У населених пунктах громади відсутня розвинута система стаціонарних постів моніторингу якості повітря. На кінець 2018 року встановлений стаціонарний пост автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря за адресою м. Ірпінь, вул. Шевченко 2а. Пост працює в тестовому режимі, який необхідно здійснювати за різних метеорологічних умов різних сезонів року для завершення остаточного калібрування вимірювальних приладів.

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів. Викиди шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення обумовлені діяльністю промислово-комунальних підприємств. Стаціонарні джерела викидів зосереджені на промислових ділянках найбільш крупних промислових територій, що розташовані на північній та північно-західній околиці міста Ірпінь, таких як ПАТ «Київське спеціалізоване ремонтно-будівельне товариство», ділянки ВАТ «Ірпінський комбінат «Прогрес» (не функціонує), ВАТ «Ірпінський комбінат «Перемога». Території двох останніх підприємств на сьогоднішній день надана в експлуатацію малим підприємствам IV та V класів шкідливості різної галузевої спрямованості.

Робота частини підприємств за останні роки характеризується неповним завантаженням виробничих потужностей (5-50%) та неритмічністю. Однак, в межах СЗЗ економічно активних підприємств за несприятливих метеорологічних умов можливі перевищення ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Загальні тенденції до незначного зростання викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами викидів в майбутньому, швидше за все, будуть продовжуватися, оскільки існує перспектива відновлення економічної діяльності частини промислово-виробничого комплексу міста і проектом документу державного планування передбачається збільшення чисельності населення та економічний розвиток промислових підприємств у майбутньому. Проте існують чіткі інструменти регулювання викидів від стаціонарних джерел, що мають використовувати органи контролюючої та дозвільної системи в сфері охорони навколишнього природного середовища, при регулюванні господарської діяльності різних суб'єктів. Тому очікується, що в довгостроковій перспективі вплив від стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин за умови відповідного контролю не матиме негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

У середньостроковій перспективі, відповідно до стратегії соціального розвитку міста та регіональних програм розвитку, передбачається залучення інвестицій у розвиток промислового сектора, що призведе до зростання економічної діяльності. Це може призвести до підвищення впливу на навколишнє середовище та здоров'я населення, а саме через забруднення повітря в районі їх розміщення. Тому з метою мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я населення та створення сприятливого середовища в місті пропонується зміна функціонального призначення деяких промислово-складських територій з метою більш концентрованого розміщення виробничих територій.

Також внесок у забруднення атмосфери додають котельні підприємств тепло-енергопостачання населених пунктів, які розосереджені переважно в межах сельбищної території. Основним паливом в котельних установках є природний мережний газ.

З метою покращення екологічного стану довкілля, економії паливно-енергетичних ресурсів, подальшого підвищення коефіцієнту ефективності перетворення енергії, для теплопостачання об'єктів одно- і багатоквартирного нового житлового фонду та громадського будівництва пропонується застосування теплових установок сучасного типу (теплогідромеханічні генератори, теплові насоси та інші). Також в перспективі передбачається застосування комбінованого теплогенеруючого обладнання з використанням електрики у періоді «нічного» тарифу і природного газу, що є пріоритетним в першу чергу для об'єктів бюджетної та соціальної сфери.

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт, основна частка викидів по місту припадає на пересувні джерела, переважно від автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, відмічаються на магістральних вулицях загальноміського значення та деяких магістральних вулиці районного значення міста Ірпінь: вул. Гостомельське шосе, Северинівська, Університетська, Центральна, Соборна, Підгірна, Садова. Ключовими викидами в атмосферу з транспортних засобів є: оксид азоту, оксид вуглецю, сірчистий газ, вуглеводень, бенз(а)пірен. Відповідно характеристик автомобільних доріг та даних щодо інтенсивності руху існують ризики перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у повітрі за певних метеорологічних умов, та шкідливого впливу на умови проживання на прилеглих ділянках.

Зростання викидів забруднюючих речовин спричинених викидами транспортних засобів в атмосферне повітря є дуже важливою тенденцією, і ймовірно продовжуватиметься, оскільки існує потенціал для подальшого зростання рівня автомобілізації. Таким чином забруднення повітря на ділянках магістральних вулиць з підвищеною інтенсивністю руху буде постійно мати ризики негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунт та рослинність прилеглих ділянок, оскільки рух транспорту має підвищену інтенсивність протягом більшої частини тижня з невеликим зниженням у вихідні дні. Окрім того, згідно з проектними рішеннями на перспективу очікується збільшення інтенсивності транспортного руху на магістральних вулицях міста - Центральна, Технологічна (Г. Сковороди).

Відповідно до загальних прогностичних тенденцій збільшення рівня автомобілізації, зростання інтенсивності руху автотранспорту на магістральних вулицях міста очікується в кількості 3% на рік, а на кінець розрахункового періоду потенційне збільшення показників інтенсивності руху може збільшитися в 1,6 рази, що в свою чергу спричинить негативний вплив на якість атмосферного повітря та на здоров'я населення. Тому на перспективу з метою раціонального розподілення транспортних потоків в місті передбачається будівництво нових вулиць та технічна модернізація існуючих магістральних вулиць загальноміського та районного значення зі збільшенням кількості смуг руху для певних вулиць. Будівництво вулиці Проектна 2 (від виходу на смт Ворзель – ділянка вул. Київської до вул. Лісової), що була раніш передбачена містобудівною документацією вищого порядку, дасть можливість суттєво скоротити транзитний рух через місто та зменшити інтенсивність транспортного руху на магістральних вулицях загальноміського значення, перш за все на вул. Соборна, Університетська, Северинівська та Гостомельське шосе, до 30-50% та зменшити негативний вплив на якість атмосферного повітря в межах сельбищної території.

Загалом за 9 місяців 2019 року особливо актуальною для міста Ірпінь стає проблема по ліквідації пожеж сухої трави в заплаві річки Ірпінь (10 лінія, 6-й шлюз, р-н підсобного господарства в/ц 132 пойми річки Ірпінь), особливо з підвищенням температури повітря навколишнього середовища виникає надзвичайно висока пожежна небезпека в екосистемах, тому постійно проводиться моніторинг виявлення загорань на ранніх стадіях. З метою запобігання розповсюдженню пожеж та вчасного реагування, та для забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення міста, в м. Ірпінь створено резерв паливно-мастильних матеріалів, завдяки зусиллям Ірпінського МВ ГУ ДСНС та виконавчого комітету Ірпінської міської ради такі пожежі вчасно ліквідовуються.

Враховуючи вплив різних галузей економіки на атмосферне повітря, можна зробити загальний висновок, що основний вплив на якість повітря відбувається в межах сельбищної території, через вплив автотранспорту, що спричиняє також ризики шкідливого впливу на здоров'я населення. Тому проблема забруднення повітря автотранспортними вважається пріоритетною і її вплив на розвиток міста розглядається як негативний.

Для поліпшення атмосферного повітря Ірпінської міської територіальної громади необхідно передбачити максимально можливе дендрологічне оформлення парків та скверів; озеленення територій санітарно-захисних зон промислових підприємств та придорожніх територій рядовою посадкою високих дерев з широкою та густою кроною, а знизу кущами. Такий спосіб висадки придорожніх зелених смуг шириною 25-30 м із липи, клену, тополі знижують концентрацію окису вуглецю та сірки в житловій зоні в 1,5-2 рази. Позитивно впливають на якість повітря лісові масиви, які розташовані на околицях міста.

Зелені насадження громади займають важливе місце у вирішенні проблем поліпшення стану навколишнього природного середовища та охорони здоров'я, виконують комплекс оздоровчих, рекреаційних, захисних функцій, виступають стабілізатором екологічної рівноваги.

За функціональними ознаками міські зелені насадження діляться на три групи:

- загального користування – насадження, розташовані на території парку та скверів, міжквартальних територіях або при групі житлових будинків;
- обмеженого користування – насадження на територіях житлової забудови, навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ, тощо;
- спеціального призначення – насадження вздовж доріг і вулиць, на ділянках санітарно-захисних зон промислових підприємств, ЛЕП, тощо.

З метою охорони і збереження зелених насаджень, їх утримання у здоровому і упорядкованому стані, створення бази даних для розроблення програм будівництва, відновлення та експлуатації об'єктів зеленого господарства, у відповідності до Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України необхідно здійснити інвентаризацію зелених насаджень міста Ірпінь та приєднаних до нього сільських населених пунктів .

Екологічна ситуація в галузі водокористування

Забруднення поверхневих вод обумовлене скидами недостатньо очищених і забруднених стічних вод у водойми підприємствами та комунальними службами населених пунктів МТГ, що розташовані в межах басейну р. Ірпінь, р. Буча.

Безпосередньо для міських поселень Ірпінської міської територіальної громади джерелом забруднення водойм є стік зливових вод, який формується на сельбищній території, ділянках промислово-комунальних підприємств, за умови нерозвинутості або відсутності мережі каналізації дощових/стічних вод та їхнє скидання у поверхневі водойми без очищення. Окрім того, інтенсивне навантаження меліоративних систем на заплави річок та їх неналежне утримання погіршують природну здатність річок до самоочищення. Наявність ділянок, що зазнають підтоплення та можливого затоплення повеневими водами 1%-ї забезпеченості погіршують санітарний стан територій та приміщень ускладнюючи їх обслуговування. Можливість проходження паводків 1%-ї забезпеченості створюють ризики матеріальних втрат для житлової забудови, що розташована в межах зони затоплення.

За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідав 3 класу – помірно забруднені води. Дані моніторингових спостережень (пункт спостереження – смт Гостомель) за останній звітний період свідчать про вплив антропогенного навантаження на якість води р. Ірпінь. За даними гідрохімічних спостережень зафіксовано деяке зниження середнього вмісту розчиненого у воді кисню, разової концентрації до 2,88 - 3,84 мгО₂/дм³. Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) за середнім вмістом відмічено за сполуками азоту нітритного – 1,0 - 2,7 ГДК. Забруднення води важкими металами (сполуками міді, мангану, цинку, заліза загального, хрому шестивалентного) залишається суттєвим. Середньорічні концентрації сполук цинку перевищували ГДК у 1,4 - 2,8 рази, заліза загального у 2 рази. Вміст фенолів у пунктах контролю р. Ірпінь був на рівні 1-2 ГДК. Середні концентрації хрому шестивалентного коливались у межах 5 - 10 ГДК. Максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (ВЗ)¹ у пункті спостережень р. Ірпінь – смт Гостомель і становив 14 ГДК у жовтні та грудні. Загалом по більшості показників якості води порівняно з попереднім роком суттєво не змінилась. Зафіксовано деяке зменшення вмісту мангану, сполук міді.

Основним джерелом забруднення підземних вод на території є стоки промислових підприємств, закачка забруднених стоків в глибинні горизонти, розробка родовищ корисних копалин, а також інтенсивна експлуатація підземних вод в умовах промислової та міської забудови.

Поверхневі водойми в межах міської територіальної громади отримують техногенне навантаження через відсутність достатньо розвинутої зливової мережі та очисних споруд на їх випусках, замуленість водойм, поширення стихійних смітників в заплавах територіях, аварії на водопровідних та каналізаційних мережах. Переважна частина населення (78,2%) охоплена системою централізованої каналізації. Частина садибної забудови не каналізована, мешканці користуються вигребами з наступним вивозом асенізаційними машинами та скидом у встановлених КП «Ірпіньводоканал» місцях. Промислові підприємства після попереднього очищення скидають стічні води у міську каналізацію.

Основне техногенне навантаження р. Ірпінь отримує на ділянці течії вище міста. КП «Бояркаводоканал» та КЖЕП смт Глеваха здійснюють скиди зворотних вод у р.Ірпінь з перевищенням ГДС, які є одними із найбільших забруднювачів водних об'єктів області. За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідає 3 класу - помірно забруднені води.

Додатковим суттєвим фактором, що обумовлює незадовільний екологічний стан водних об'єктів є багаторічне антропогенне навантаження на екосистему річок через проведення великих об'ємів меліоративних (осушувальних), русло випрямних (дренажні канали), берегозахисних та днопоглиблювальних робіт, в результаті чого було суттєво змінено природний гідрологічний режим річок Ірпінь та Буча. В кінцевому результаті це спричинило негативний ефект на екологічний стан водних екосистем річок. Основною причиною незадовільного стану водних об'єктів та прибережних ділянок річок є уповільнений водообмін і застійні явища у штучно створених водоймах, осушувальних каналах та їх обмілілих ділянках, через що водойми у заплавах річок в літній період зазнають інтенсивних евтрофікаційних процесів з існуванням постійної загрози розвитку синьо-зелених водоростей та промерзання взимку і значно послаблює природну здатність водойм до самоочищення. Окрім того існує певний вплив господарської діяльності в заплавах річок, який насамперед полягає у забрудненні водних ресурсів та засміченні берегів.

Неефективне використання земель в межах меліорованих заплав, призводить до їх часткової деградації, періодичне горіння торфовищ створює ризики для здоров'я населення.

Забезпечення питною водою для більшості населення має високу якість і не має ризику для здоров'я населення. Комунальним підприємством постійно здійснюються роботи з розвитку, реконструкції та переоснащення мереж та споруд системи централізованого водопостачання, що дає підстави припускати достатньо високий рівень забезпечення в майбутньому якісною питною водою і відсутності ризиків для здоров'я населення.

У майбутньому, без вжиття заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, адаптації до змін клімату, продовжиться тенденція до зниження якості води річок. Адже природна здатність річок до самоочищення залежить в тому числі від загального річного водного стоку на площі водозбірного басейну річки, який протягом останніх 10 років мав тенденцію до скорочення.

Можна зробити висновок, що через відсутність системи збору дощових вод, відсутність або неефективна робота локальних очисних споруд на підприємствах, що здійснюють скиди зворотних вод у р. Ірпінь в мажах її басейну, а також уповільнений водообмін і застійні явища на ділянках водойм призводять до постійного забруднення поверхневих вод, що підвищує ризики захворювань, що передаються водою при рекреаційному використанні водойм в неорганізований місцях. Ця проблема є актуальною як для міста так і для інших населених пунктів в межах басейн р. Ірпінь та потребує вирішення.

В 2020 році проводилася робота щодо поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища. Реалізовувалися заходи відповідних регіональних та місцевих програм, які спрямовані на зменшення забруднення водного басейну.

На сьогоднішній день планується збереження існуючої схеми каналізування міста перекачки стічних вод на очисні споруди м. Києва, повне каналізування багатопверхової житлової забудови, садибної забудови, будівель суспільного і культурно-побутового призначення, а також промпідприємств.

Стічні води від споживачів, що перекачуються, за допомогою каналізаційних насосних станцій до м. Київ, а далі до очисних споруд села Бортничі. Для надійного каналізування міста потрібне придбання насосних агрегатів та заміна напірних колекторів по вул. Українська в м. Ірпінь.

Екологічна ситуація в галузі землекористування та стан ґрунтів

Забруднювачами земельних ресурсів є в основному накопичувачі побутових відходів (сміттєзвалища, мулові майданчики), склади непридатних пестицидів і агрохімікатів та промислові відходи, що формуються на великих підприємствах.

Основним напрямком з охорони земель, підвищення родючості ґрунтів і економії енергоресурсів повинні стати впровадження нових технологій вирощування сільськогосподарських культур, у тому числі ґрунтозахисних та енергозберігаючих, проведення робіт по вилученню з інтенсивного обробітку малопродуктивних, ерозійно-небезпечних земель, впровадження ґрунтозахисної-меліоративної та агроландшафтної організації території.

Із несприятливих інженерно-геологічних факторів, що впливають на освоєння території та потребують інженерної підготовки, поширені підтоплення, місцями заболоченість, ймовірність

затоплення паводково-повеневими водами, заторфованість (потужність торфів можлива до 3-4м), на піщаних ґрунтах – вітрова ерозія. В інженерно- геологічному відношенні територія, як частина акумулятивної рівнини Полісся, розташована в межах зони регіонального підвищеного рівня залягання ґрунтових вод. На переважній частині території рівні ґрунтових вод знаходяться дещо нижче 3 м (3-5 м і глибше). Проте в заплавах, на прилеглих до них територіях, та в локальних зниженнях поверхні спостерігаються більш високі рівні (1-3 м) – територія зазнає підтоплення, а місцями, малими ділянками – заболочення (з рівнями ґрунтових вод менше 1 м). Заплавні річки Ірпінь та Буча знаходяться в зоні, що може зазнати затоплення паводково-повеневими водами 1%-ї та 10%-ї забезпеченості.

Забруднення ґрунтів на території громади створюють несанкціоновані стихійні сміттєзвалища. Низький рівень екологічної освіти (свідомості населення), культури поводження з твердими побутовими відходами та відходами ремонтно-будівельних робіт, відсутність можливостей утилізації ТПВ призводить до подальшого забруднення міста та прилеглих територій.

У межах територіальної громади, особливо в межах населених пунктів, наявні порушені ділянки, що потребують рекультивативної та благоустрою. Землі в заплавах річок Ірпінь та Буча є землями приватної власності з цільовим призначенням переважно для ведення особистого селянського господарства та, частково, для індивідуального садівництва.

За останні роки внаслідок розпаювання земель внутрішньогосподарських меліоративних систем в басейні р. Ірпінь відбулось зменшення площ сільськогосподарських угідь, при цьому значні площі цих угідь не використовуються за цільовим призначенням. Багаторічне використання осушених земель спричинило їх швидку мінералізацію, виснаження, механічне спрацювання. Меліорація заболочених земель призвела до негативних результатів: майже половина площі осушених ґрунтів має підвищену кислотність, 21 % є дефляційно-небезпечними, близько 10% - перезволожені, 8,4% – засолені. Всі ґрунти басейну потребують хімічної чи гідромеліоративної і хімічної меліорації. Крім того, значні площі заплави річок Ірпінь та Бучанка заболочуються, заростають чагарниками, бур'янами, шкідливими травами і стають малопродуктивними, утворюються осередки стихійних смітників. Коефіцієнт використання багатьох масивів осушених земель заплави річок Ірпінь та Буча знизився до 0,4-0,7. Бездіяльність власників земельних ділянок у заплаві річки Ірпінь, Буча, Мислин, призводить до загорання сухої трави та торф'яних пожеж. Це негативно впливає на стан атмосферного повітря та спричиняє ризики захворювань серед населення як м. Ірпінь та Буча так і загалом населення МОГ. Найчастіше пожежі в басейні р. Ірпінь виникають на осушувально-зволожувальних системах Бучанка та Ірпінська, зокрема в межах Ірпінської міської ради. Вигоріли значні ділянки торфовищ, стають практично непридатними для ведення сільськогосподарського виробництва, трансформуються у чагарники, які не використовуються у господарській діяльності та продовжують частково бути пожежонебезпечними.

Внутрішньогосподарські канали, які знаходились на балансі господарств втратили ефективного власника. В останні роки дані інженерні системи та споруди не отримували достатнього необхідного догляду за їх експлуатацією (поточний ремонт, реконструкція тощо), через що частина дренажних систем вийшли з ладу.

Поки що відсутній механізм впливу на власників паїв, який зобов'язав би їх підтримувати меліоративну мережу у задовільному стані. Процес передачі внутрішньогосподарської мережі на баланс комунальних служб населених пунктів триває, в результаті цього інженерна інфраструктура внутрішньогосподарських меліоративних систем знаходиться у край занедбаному стані.

Тому в даний час існує потреба в реконструкції мереж та споруд меліоративної системи та більш раціонального використання територій в межах населеного пункту, що в умовах зростання потреб містобудівного розвитку обумовлює потребу трансформації функціонального використання.

Виходячи з оцінки поточного стану ґрунтового покриву та використання земельних ресурсів, можна виділити наступні ключові проблеми міста у цій сфері:

- наявність стихійних смітників та порушених ділянок земель, що потребують рекультивативної;
- наявність значних площ, що зазнають підтоплення з локальними процесами заболочення та затоплення паводково-повеневими водами 1% та 10% забезпеченості;
- значні за площею території неефективного сільськогосподарського використання, із ділянками значної заторфованості, що періодично виступають джерелом природно- техногенної небезпеки та створюють ризики для здоров'я населення.

Проблема інженерно-геологічних умов земель обумовлена як природними (ландшафтними, паводковими, зливовими дощами) так і антропогенними факторами (неефективна господарська діяльність, відсутність профілактичних заходів). Ця тенденція більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи. Виконання заходів є особливо важливим для досягнення цілей та напрямків визначених низкою місцевих та регіональних програм та забезпечення умов сталого соціально- економічного розвитку міста. Ця проблема вважається пріоритетною і її вплив на розвиток міста розглядається як негативний.

До ризиків зниження біорізноманіття на території МТГ відносяться дуже повільне і неефективне, виконання заходів регіональної програми “Київщина заповідна”, Регіональної схеми екологічної мережі Київської області, в тому числі в питаннях визначення особливо цінних ділянок, які є перспективними для заповідання з подальшим наданням їм статусу природно-заповідного фонду; скорочення площ з природним рослинним покривом; наявність порушених ділянок зі зрительним рослинним покривом, стихійних сміттєзвалищ.

Проблеми утворення та накопичення відходів

Система санітарного очищення населених пунктів Ірпінської міської територіальної громади - планово-регулярна, здійснюється за допомогою контейнерів. Об'єм накопичення та централізованого вивозу побутових відходів у м. Ірпінь середньому за рік складає: 40308,5 м³ твердих побутових відходів; 10238,7 м³ рідких побутових відходів. У м. Ірпінь відсутні паспортизовані місця видалення відходів. Вивіз ТПВ та сміття з вулиць міста здійснюється згідно затверджених графіків на сміттєзвалище ТОВ «Утилервіс», розташоване на відстані 38 км від м. Ірпінь за адресою смт Бородянка. Рідкі побутові відходи зливаються до централізованих мереж каналізації на зливній станції.

Існуюча тенденція до збільшення обсягів утворених відходів, більш ймовірно не матиме різких коливань найближчим часом, але в довготривалій перспективі матиме поступове зростання, тому впровадження ефективної системи поводження з відходами є вкрай необхідним. Зростання обсягів відходів призводить до негативного впливу на навколишнє середовище та створює ризики впливу на здоров'я населення. Розвиток системи поводження з відходами є одним із пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища. В даній сфері розроблені програми державного і регіонального рівня. Очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами на місцевому рівні.

Благоустрій територій міського кладовища та кладовищ в сільських населених пунктах, покращення їх екологічного та естетичного стану є одним з пріоритетних напрямків як господарської, так і природоохоронної діяльності.

Збір та вивіз твердих побутових відходів (далі ТПВ) спеціалізованим автотранспортом з території міської ради здійснює КП «УЖКГ «Ірпінь» та ТОВ «ЕКОДОМ ГРУП», з роздільного збору сміття – МПП «Рада».

На території Ірпінської міської територіальної громади полігони твердих побутових відходів відсутні, а вивіз ТПВ здійснюється на територію іншої адміністративної територіальної одиниці (Вишгородський район).

Залишається не вирішеним питання роздільного збирання ТПВ для подальшої переробки та зменшення об'ємів їх утворення. Окремо стоїть проблема збирання для подальшої утилізації відпрацьованих енергозберігаючих ламп та елементів живлення.

Чинники впливу на стан здоров'я та захворюваність населення Ірпінської МТГ

До чинників впливу на захворюваність та стани здоров'я населення Ірпінської МТГ відносяться:

- соціально-економічні, зокрема, рівень соціальної інфраструктури, умови життя та праці, можливості оздоровлення, доходи та витрати населення, рівень життя тощо;
- генетичні;
- стан навколишнього природного середовища (що обумовлюється як природними так і антропогенними факторами);
- медико-географічними, зокрема, географія/наявність та рівень системи охорони здоров'я.

Загальні медико-демографічні та медико-географічні дослідження свідчать, що на чинники з *першої групи* (паління, вживання наркотиків, зловживання алкоголем, праця в шкідливих умовах, нерациональне харчування, стреси, гіподинамія, незадовільні побутові умови та урбанізація) припадає 51-52% загального впливу. На чинники *третьої групи* – навколишнє природне середовище (забруднення повітря, води, ґрунту, фізичні фактори впливу) припадає - 20-21% впливів. *Генетично-біологічні* фактори (спадковість, стать тощо) впливають – на 19-20%. На *групу факторів, пов'язаних із обсягом і якістю медичного обслуговування* (забезпеченість об'єктами медичної інфраструктури та фахівцями, своєчасність та якість лікування, вакцинація, періодичність медичних обстежень, державне фінансування медичної сфери тощо) – 8-9% впливу.

Отже, найбільшими ризиками впливу на стан здоров'я населення, які стосуються ДДП відносимо: якість атмосферного повітря, недостатній рівень забезпечення обслуговуючою інфраструктурою, особливо в напрямку забезпечення належного рівня охорони здоров'я та якості життя, зокрема, закладами охорони здоров'я та лікування, закладами середньої освіти та позашкільної діяльності, об'єктами лікувально-оздоровчого, рекреаційного, туристичного спрямування.

Показники існуючого стану використання території Ірпінської міської територіальної громади щодо забезпеченості жителів закладами охорони здоров'я не відповідають державним будівельним нормам.

Так, за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2021) забезпеченість кількістю ліжок в стаціонарних лікувальних закладах складає нижче 40 %, закладами первинної та вторинної медичної допомоги (амбулаторії сімейної медицини, поліклініки, медичні центри тощо) майже 90 %, станціями екстренної медичної допомоги просто відсутні, недостатній рівень забезпечення територіями спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд, менше 20 % від норми та спортивних залів загального користування – 80% від норми.

5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

З метою охорони й оздоровлення навколишнього середовища території міської громади Ірпеня у Стратегії розвитку рекомендовано виконати ряд планувальних заходів. Комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

Запропонована Стратегія розвитку враховує низку зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на різних організаційно-управлінських рівнях (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Аналіз відповідності напрямів розвитку проекту Стратегії розвитку зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаним із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення *

*Для оцінки відповідності пріоритетів розвитку проекту і природоохоронних зобов'язань, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення застосовано шкалу:

- ++ цілі/завдання добре узгоджені;
- + цілі/завдання принципово узгоджені, проте існує потреба в тіснішому зв'язку на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
- 0 цілі/завдання взаємо нейтральні;
- цілі/завдання не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей;
- цілі/завдання принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей.

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Генерального плану				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Міжнародні зобов'язання					
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	0	0	0	0	++
Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»	++	++	+	++	++
Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті і Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті	++	++	++	++	++
Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля	+	0	0	0	++
Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів	0	0	0	0	-
Конвенція про охорону біологічного різноманіття	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі	0	0	0	0	+
Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин	0	0	0	0	+
Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів	0	0	0	0	0
Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці	0	0	0	0	+
Рамкова конвенція ООН про зміну клімату	0	0	0	0	+
Паризька угода	0	0	0	0	+
Європейська ландшафтна конвенція	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи	0	0	0	0	+
Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини	0	0	0	0	+
Національне законодавство у сфері охорони довкілля					
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»	0	0	0	0	++
Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	0	0	0	+	++
Закон України «Про засади державної регіональної політики»	+	+	+	+	++
Закон України «Про охорону атмосферного повітря»	0	0	0	+	++
Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про рослинний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про тваринний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про екологічну мережу України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про охорону земель»	0	0	0	0	++
Кодекси України: Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Земельний кодекс України	0	0	0	0	++
Постанова Кабінет Міністрів України Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України, Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки	0	0	0	0	+

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Генерального плану				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»	+	+	+	+	++
Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»	++	++	++	++	++
Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»	0	0	0	+	+
Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням, Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням	0	0	0	0	+
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, Національний план управління відходами до 2030 року	0	0	0	++	++
Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки	0	++	0	0	++
Регіональні природоохоронні ДДП					
Стратегія розвитку Київської області на 2020–2027 роки, План заходів з реалізації у 2020–2023 роках Стратегії	++	++	++	++	++
Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019–2022 роки	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма розвитку водного господарства на період до 2021 року	0	0	0	+	++
Регіональна програма з охорони навколишнього природного середовища Київської області на 2019-2025 роки	0	0	0	+	++
Регіональна цільова програма моніторингу довкілля Київської області на період до 2022 року	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма розвитку екологічної мережі Київської області на період до 2010-2020 року	0	0	0	+	++

Отже, проєкт ДДП, що оцінюється, розроблено з урахуванням мети, цілей, завдань та/або принципів вищенаведених нормативно-правових і законодавчих актів, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, зокрема, міжнародні зобов'язання, норми національного законодавства у сфері охорони довкілля, а також регіональних природоохоронних ДДП. Окремі положення зазначених природоохоронних міжнародних зобов'язань і нормативно-правових та законодавчих актів безпосередньо покладені в основу розробленого проєкту Програми, інші – мають опосередкований вплив, однак заходи оцінюваного проєкту ДДП будуть сприяти досягненню їх цілей.

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У розділі 6 представлено результати загального комплексного аналізу основних чинників впливу на навколишнє природне середовище у зв'язку із реалізацією заходів, запланованих у Стратегії розвитку Ірпінської МТГ на 2022-2032 роки.

Йдеться про ймовірність виникнення екологічних проблем у зв'язку із впровадженням заходів та характер прояву таких проблем. Проаналізовані ймовірні наслідки для екологічного стану території МТГ за основними компонентами природи, а також щодо впливу на соціальне середовище.

Комплексний аналіз показав, що

більшість цілей і завдань, які закладені у Стратегію розвитку Ірпінської міської територіальної громади сприятиме ПОКРАЩЕННЮ стану довкілля, чинитиме позитивний вплив на стан компонентів природи та соціальне середовище, зокрема здоров'я та благополуччя населення в найближчій, середній та далекій перспективі застосування та впровадження її заходів.

Відмічено, що більшість наслідків від реалізації рішень Стратегії мають позитивну тенденцію до зменшення в середній та дальній перспективах, відповідно до закладених в вирішення заходів та використовуваних технологій, а отже кумулятивні негативні наслідки є мінімальними.

Зокрема, покращенню екологічного стану сприятимуть заходи, пов'язані із розвитком комунальної сфери, комплекс заходів із підвищення рівня енергоефективності, що має забезпечити зниження рівня викидів і скидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, водойми і ґрунти. Посилення ефекту позитивного впливу на довкілля у вказаних сферах забезпечується через впровадження комплексу заходів із дотримання екологічної безпеки, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Покращення стану довкілля очікується також у зв'язку із реконструкцією та впровадженням новітніх технологій на промислових підприємствах. Особливо слід наголосити на запланованих заходах із розширення мережі природоохоронних територій та налагодження менеджменту вже існуючих об'єктів ПЗФ, що дозволить більш ефективно реалізовувати вимоги охорони природи, підтримки ландшафтного та біорізноманіття. Розроблення і впровадження містобудівної документації сприятиме еколого орієнтованому раціональному використанню територій та природних ресурсів.

Мінімізація негативних впливів від реалізації окремих операційних цілей (ведення господарств, с/г та окремі галузі виробництва в місті) можлива за використання новітніх технологій запобігання надмірним викидам і скидам, зниження рівня вмісту забруднювачів у них, забезпечення ефективного функціонування систем видалення відходів.

Здійснена підсумкова оцінка ймовірного впливу Стратегії на компоненти навколишнього середовища згідно з контрольним переліком індикаторів екологічного стану території (таблиця 6.2)

Таблиця 6.2.

Оцінка впливу на компоненти навколишнього середовища

Чи може реалізація Стратегії розвитку міської територіальної громади спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		+		+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+		+
Погіршення якості атмосферного повітря		+		+
Поява джерел неприємних запахів			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	+
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		+		+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очищення стічних вод		+		+

Чи може реалізація Стратегії розвитку міської територіальної громади спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок		+		+
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			+	
Зміни обсягів підземних вод			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів		+		+
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних ТПВ		+		+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			+	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			+	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+	
Земельні ресурси і ґрунти				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		+		+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів		+		+
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель		+		+
Виникнення конфліктів між ухваленими рішеннями Стратегії та цілями місцевої громади щодо використання земельних ресурсів			+	+
Біорізноманіття та природно-заповідний фонд, ландшафтне різноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	+
Зміни в кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+	+
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	+
Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних ресурсів	+			+
Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини	+			+
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появи естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території		+		+
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі	+			+

Чи може реалізація Стратегії розвитку міської територіальної громади спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків		+		+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		+		+
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги	+			+
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	+
Загальні оцінки				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів		+		+
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+	+
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		+		+
Суттєве порушення якості природного середовища			+	+
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	
Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викликать значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний вплив на добробут людей			+	

На основі отриманих результатів аналізу поточної ситуації та оцінки планувальних рішень на предмет впливу, представлених в таблиці, можна зробити наступні узагальнюючі висновки щодо ймовірного впливу планувальних рішень Стратегії розвитку громади на довкілля:

✓ **в аспектах впливів на атмосферне повітря та питаннях кліматичних змін** в результаті реалізації завдань та досягнення цілей Стратегії розвитку не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Внаслідок виконання цілей Стратегії очікується:

- ймовірне зменшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел і покращення якості атмосферного повітря внаслідок скорочення викидів у атмосферне повітря від автотранспорту, від комунальних підприємств (котельні тепло-енергопостачання) та від виробництв,
- забезпечення пожежної безпеки та недопущення загорання осередків торфу,
- розвитку електротранспорту та створення енергоефективної селітебної (міської та сільської) інфраструктури, розвитку велоструктури.
- створення системи контролю за станом атмосферного повітря завдяки встановленню стаціонарних постів.

✓ **в аспектах впливів на водні ресурси** цілі Стратегія не передбачають створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Навпаки, реалізація Стратегії не має призвести до погіршення стану водних ресурсів адже передбачається:

- модернізація та відновлення мереж водопостачання та водовідведення,
- забезпечення доступності питної води шляхом центрального водопостачання в населених пунктах,
- створення систем водопідготовки,
- посилення контролю за скидами у водні об'єкти промислових підприємств та підприємств комунального господарства,
- реконструкція та ремонт поливальних/зрошувальних/осувальних систем. Зазначені заходи мають сприяти покращенню ситуації.

✓ **в питаннях поводження із відходами** Ірпінська міська територіальна громада має значні обсяги при утворенні й накопиченні промислових і побутових відходів, а також тенденції щодо організації несанкціонованих сміттєзвалищ. Цілі Стратегії передбачають впровадження сучасної моделі поводження з ТПВ на всій території громади, що включає в себе формування сучасної та ефективної політики поводження з ТПВ. Крім того, передбачається низка заходів щодо запобігання утворенню стихійного накопичення відходів, ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ. В результаті прийняття Стратегії буде вирішено ряд нагальних питань щодо поводження з відходами, що позитивно вплине на довкілля.

✓ **в питаннях управління земельними ресурсами** внаслідок реалізації завдань Стратегії розвитку не передбачається змін у рельєфі поверхні та таких форм господарювання, що потягнуть за собою наступних загроз, як зсуви, селеві потоки, провали землі, рухливі піски, розвіювання та пилові бурі, ерозію ґрунтів та інші подібні загрози. Проте, очікуваним має бути певні процеси деградації ґрунтів внаслідок інтенсифікації сільського виробництва. Проведення будь-яких робіт, пов'язаних з впливом на земельні/ґрунтові/лісові ресурси повинні проводитися вишукувальні роботи, в результаті яких визначатиметься необхідність зняття родючого шару ґрунту (за наявності) або відсутність такої необхідності.

✓ **в питаннях впливів на ландшафтне та біорізноманіття, рекреаційну діяльність** Стратегією не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на ландшафтне та біорізноманіття. Натомість реалізація операційних завдань передбачає впорядкування та формування зелених насаджень, благоустрій рекреаційних зон та має сприяти зростанню кількості та якості наявних рекреаційних можливостей та створенню нових зелених зон громади. Не передбачається змін у кількості видів рослин або тварин, їхньої чисельності або територіальному представництві, порушень або деградації середовищ існування диких видів тварин. Зменшиться вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей та інші негативні впливи на естетичні показники ландшафтів та територій, зокрема, перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'яток природи тощо.

✓ **в питаннях впливів на культурну спадщину** реалізація цілей Стратегії немає призвести до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Навпаки, реалізація операційних цілей Стратегії передбачає організацію фестивалів, виставок, культурно-мистецьких заходів, має на меті розробку геобренду, створення історико-краєзнавчих музеїв, проведення конкурсів, підтримку творчих процесів у просторі культури з урахуванням українських культурних традицій, має сприяти збереженню культурних традицій в цілому.

✓ **в питаннях впливів на населення та інфраструктуру** реалізація цілей та завдань Стратегії не передбачають появу нових ризиків для здоров'я мешканців громади. Навпаки, цілі та завдання передбачають розвиток соціальної інфраструктури та заходи з покращення ситуації щодо здоров'я та добробуту населення.

✓ **аспекти екологічного управління та моніторингу** в Стратегії не передбачають послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачаються підвищення енергоефективності управління господарством, покращення поводження з відходами та модернізацію систем водовідведення та водопостачання. Стратегія орієнтована на впровадження ефективної системи екологічного моніторингу, який також передбачає і аналіз захворюваності населення.

Сумарний вплив від реалізації рішень закладених в Стратегію розвитку Ірпінської міської територіальної громади, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний кумулятивний вплив на довкілля, є незначною. Ймовірність того, що реалізація завдань Стратегії розвитку призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей є дуже низькою.

Отже, реалізація цілей та завдань Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на період на 2021-2032 роки не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків та ескалацією старих негараздів для довкілля і благополуччя населення громади. Разом з тим, реалізація багатьох операційних завдань і цілей Стратегії може призвести до покращення екологічної, соціально-економічної ситуації в межах МТГ Ірпеня.

7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування представлені у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1.

Компонент довкілля / сфера виникнення негативних наслідків	Заходи
Клімат та атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> – придбання та встановлення обладнання стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря; – обслуговування стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря у Київській області; – обслуговування мобільної лабораторії для проведення моніторингу довкілля Київської області; – забезпечення своєчасного поточного ремонту автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах та їх експлуатаційного утримання; – влаштування місць здійснення габаритно-вагового контролю на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення; – підвищення рівня безпеки дорожнього руху та покращення стану дорожньої мережі Київської області; – розвиток відновлювальної енергетики; – розвиток електротранспорту.
Поверхневі та підземні води	<ul style="list-style-type: none"> – впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; – екологічне поліпшення стану річок за басейновим принципом; – охорона водних ресурсів на водних об'єктах та їх прибережних захисних смугах; – збереження і утримання державної меліоративної мережі і споруд у технічно справному стані; – розвиток та реконструкція систем водопостачання та водовідведення для забезпечення населення якісною питною водою; – проведення ремонту водопровідних та каналізаційних мереж; – оснащення багатоквартирних житлових будинків та будівель вузлами комерційного обліку теплової енергії та водопостачання.
Ґрунти	<ul style="list-style-type: none"> – впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; – проведення робіт з екологічно безпечного очищення області від непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин; – постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів регіону; – відновлення деградованих земель, що потерпають від опустелювання, засух і повеней – проведення протиерозійних заходів; – заходи по зменшенню частки розорюваної ріллі.
Флора, фауна, біорізноманіття	<ul style="list-style-type: none"> – оновлення регіональної екомережі Київської області; – лісовідновлення і лісорозведення; – виявлених цінних територій з рідкісними рослинами; збереження та відтворення цінних природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу; – влаштування мінералізованих смуг, їх догляд; – збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканності ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу; – збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу; – облаштування екологічних коридорів.
Ландшафтна та культурна спадщина	<ul style="list-style-type: none"> – здійснення заходів із охорони і збереження об'єктів культурної спадщини на території Київської області, у тому числі паспортизація та реставрація пам'яток культурної спадщини; – охорона особливостей рельєфу, водоймищ, рослинності та відтворення їх історичного вигляду, збереження візуальних зв'язків пам'ятки з природним і переважно природним оточенням, що має історичну цінність, захист берегових, лукових територій від зсувів і розмиву, укріплення схилів, ярів, їх озеленення; – постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів регіону; – встановлення охоронних зон навколо об'єктів культурної спадщини.
Природно-заповідний фонд	<ul style="list-style-type: none"> – збільшення площі природно-заповідного фонду;

	<ul style="list-style-type: none"> – виготовлення планово-картографічних матеріалів проєктованих до заповідання територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення на території області; – виготовлення й встановлення охоронних знаків та інформаційних аншлаків на об'єктах природно-заповідного фонду місцевого значення Київської області; – розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду місцевого значення на території області;
Умови для рекреації та туризму	<ul style="list-style-type: none"> – покращення стану рекреаційних зон; – постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів регіону; – створення нових туристичних маршрутів та розширення мережі туристичних локацій; – розвиток сільського туризму та туризму вихідного дня для активного та сімейного відпочинку в сільській місцевості; – активізація екскурсійних заходів для залучення максимальної кількості учнівської і студентської молоді до екскурсій для ознайомлення з пам'ятками історико-культурної спадщини і архітектури, музеями Київщини; – забезпечення безпеки населення на водних об'єктах області
Поводження з відходами	<ul style="list-style-type: none"> – впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; – впровадження роздільного збору твердих побутових відходів шляхом просвітницької діяльності про сортування ТПВ, впровадження сортування відходів у закладах освіти; – придбання контейнерів з роздільного збору побутових відходів для населених пунктів області; – проведення робіт з екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, переробки, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
Здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none"> – впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; – проведення в області екологічних заходів з пропаганди охорони навколишнього природного середовища (День без поліетилену, Акція «Посади дерево», День альтернативної енергетики, День довкілля); – формування екологічної культури населення; – забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя територій і населених пунктів – запобігання порушенням і дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості повітря в населених пунктах, до якості поверхневих вод у місцях інтенсивного водокористування населенням, до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання та приготування їжі сільським населенням. – забезпечення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту та відпочинку, високого рівня працездатності, профілактики травматизму і професійних захворювань, отруєнь та відвернення іншої можливої шкоди для здоров'я; – зниження техногенного тиску на здоров'я населення зон екологічного ризику; – запобігати інтродукції видів організмів, характерних для інших природних регіонів, які можуть негативно вплинути на екосистеми, місцеві види або здоров'я населення. – розвиток мережі закладів надання медичної допомоги.

8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

З огляду на існуючі тенденції та результати аналізу соціально-економічної ситуації розвитку Київської області, міста Ірпін та Ірпінської міської територіальної громади, а також прогнози макроекономічних впливів припускаємо наступні сценарії розвитку:

– *інерційний (песимістичний)*: більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем «спрацюють» і ці ризики настануть з високою ймовірністю, значно погіршать існуючу ситуацію незважаючи на зусилля з реалізації рішень закладених в Стратегію розвитку МТГ

– *інтенсивного розвитку (трендовий/нульовий)*: усе в зовнішньому оточенні «йде, як сьогодні», зовнішні можливості та загрози, що виникають, компенсуються новими можливостями закладеними в чинні реформи регіону і країни в цілому;

– *раціонального розвитку територій (оптимістичний)*: демонструє поступовість розвитку та позитивну динаміку, яка уможлиблюється умовами успішної реалізації заходів та завдань Стратегії, яку узгоджено із різними програмами розвитку міста, району та області.

Заходи прописані і запропоновані Стратегією розвитку спрямовані на створення належних умов для підвищення безпечного для здоров'я людини рівня стану навколишнього природного середовища,

збереження природних екосистем та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування в межах проєктованої ділянки.

В разі, **якщо Стратегію не буде затверджено**, у контексті стратегічної екологічної оцінки даного ДДП, з метою розгляду альтернативних проєктних рішень і їх альтернативних наслідків **було розглянуто «нульовий» сценарій** (за відсутності проєкту розвитку територій це трендовий сценарій розвитку). Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. В разі, якщо Стратегія розвитку міської територіальної громади не буде затверджено, то громада і надалі буде користуватись документацією, яка на сьогоднішній час не в повній мірі відповідає потребам. Висновки щодо прогностичного стану території представлені у Розділах 2, 3, 4. В разі потреби виправдані альтернативи мають бути розглянуті в межах **«нульового»/трендового сценарію**.

Проте, найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованого варіанту Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки, що відзначається рисами раціонального розвитку території громади на принципах сталого розвитку.

Методика. Стратегічна екологічна оцінка Стратегії розвитку складалась із декількох послідовних етапів, які відображені у структурі Звіту. Основні етапи такі:

1) Збір та узагальнення інформації про територію планування. Це – дані про природні умови території та про актуальний стан навколишнього середовища. Проаналізовані дані про кліматичні умови, повітряне і водне середовище, особливості геоморфологічної будови та перебігу сучасних фізико-географічних процесів, особливості ґрунтового покриву, структура використання земель та відкриті (незабудовані) землі; тваринний і рослинний світ, біорізноманіття; природно-заповідний фонд; ландшафти та їхнє значення. Також виконано аналіз стану здоров'я населення на основі статистичних даних.

2) Прогнозний аналіз подальшого стану та розвитку проєктованої території МТГ, якщо Стратегію не буде затверджено і МТГ функціонуватиме у тих умовах соціальної, транспортної і інженерної інфраструктури, що склалася на сьогодні.

3) Визначення особливостей природних умов та стану довкілля на територіях, які згідно проєктних рішень Стратегії мають бути змінені у той чи інший спосіб.

4) Спряжений аналіз проєктних рішень і особливостей територій, що підлягають зміні, для прогнозування ймовірних екологічних проблем, пов'язаних із Стратегією розвитку.

5) Детальний аналіз проєктних рішень у контексті особливостей території планування для прогнозування наслідків (вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко, середньо- та довгострокових; постійних і тимчасових) для довкілля. Розглянуті як негативні, так і позитивні наслідки. Визначені також ймовірні наслідки для здоров'я населення.

Розроблення СЕО спиралося на ряд методичних підходів – аналіз територій, прогнозування, методи аналогій, експертних висновків, картографічні та геоінформаційні методи тощо. Основою аналізу території, комплексного врахування особливостей природних умов, сучасного екологічного тану та планувальних рішень виступали геоінформаційні технології. Геоінформаційні методи застосовані для спряженого і комплексного аналізу різнопланових геопросторових даних.

Проблеми розроблення звіту із Стратегічної екологічної оцінки пов'язані із труднощами у доступі та в отриманні кондиційних і детальних, таких що відповідають масштабу дослідження, вихідних даних. Це стосується всіх без виключення позицій, за якими, згідно законодавства, необхідно виконати аналіз для отримання обґрунтованих висновків про актуальний стан довкілля та його ймовірні зміни. Це – дані про природні умови та компоненти ландшафту, екологічний стан компонентів, здоров'я населення.

Особливо слід звернути увагу на неналежний збір відповідними державними установами даних або взагалі відсутність кондиційних даних про стан (якість, ступінь і показники забруднення тощо) водойм, повітряного середовища та ґрунтів. Відкриті дані, що представлені у Статистичних збірниках, Звітах про стан навколишнього середовища, екологічних паспортах тощо носять загальний характер, узагальнені на рівні адміністративних одиниць не нижче району або на рівні забруднювачів загалом для області, що не дає можливість аналізувати тенденції розвитку ситуації із прив'язкою до конкретних територій і населених пунктів. До того ж такі дані переважно застарілі.

Відсутні у вільному доступі картографічні дані про природно-заповідний фонд та екологічну мережу.

Для виконання Звіту були залучені різноманітні, переважно відкриті літературні джерела та інтернет-джерела. Слід зазначити, що доступні для залучення до роботи джерела надаються у аналоговому (паперовому, скановані паперові) форматі і потребують додаткової тривалої обробки і підготовки для цифрового аналізу, зокрема, у геоінформаційних системах.

9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

9.1 Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Відповідальним за здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення є Замовник – Ірпінська міська рада.

Заходи з моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення необхідно здійснювати на постійній основі – не менше ніж 1 раз на рік після затвердження документу.

9.2 Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Враховуючи мінімальний характер наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення передбачається облік кількісних та якісних показників, що характеризують вплив на довкілля без акцентування на дотримання їх цільових значень (таблиця 9.1). Цільові значення показників мають відповідати санітарним нормам та правилам діючим в Україні.

В таблиці 9.1. наведено рекомендовані екологічні індикатори для проведення моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку.

Таблиця 9.1

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Стратегії

Компонент довкілля / сфера виникнення негативних наслідків	Індикатори
Клімат та атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> – кількість встановлених стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря; – обсяг збільшення кількості котелень, що використовують для виробництва теплової енергії альтернативні види палива; – обсяг збільшення приладів обліку теплової енергії в бюджетних установах; – ступінь зниження обсягів споживання теплової енергії та природного газу
Поверхневі та підземні води	<ul style="list-style-type: none"> – обсяг проведених ремонтних робіт водопровідних та каналізаційних мереж; – стан забезпечення централізованим водопостачанням та каналізуванням
Ґрунти	<ul style="list-style-type: none"> – частка розорюваної ріллі; – частка деградованих земель; – площа особливо цінних земель
Флора, фауна, біорізноманіття	<ul style="list-style-type: none"> – обсяг зміни озеленення області
Ландшафтна та культурна спадщина	<ul style="list-style-type: none"> – ступінь збільшення кількості відвідувань культурно-мистецьких і просвітницьких заходів; – стан проведення капітального ремонту та реконструкції приміщень закладів культури; – кількість закладів надання культурних послуг

Природно -заповідний фонд	– кількість та площа об'єктів природно-заповідного фонду
Умови для рекреації та туризму	– обсяг зростання чисельності туристів як внутрішніх, так і іноземців; – обсяг збільшення кількості туристів, розміщених в об'єктах колективного розміщення (готелі, мотелі, хостели, туристські бази та ін.) області;
Поводження з відходами	– обсяг переробки вторинної сировини; – кількість сміттесортувальних станцій; – кількість сміттєпереробних промислових підприємств.
Здоров'я населення	– ступінь зниження показників поширеності та захворюваності всіх хвороб; – ступінь зменшення середньої тривалості госпіталізації пацієнтів; – ступінь зниження кількості випадків, коли внаслідок хвороби у людини знизилася працездатність; – ступінь зменшення показника дитячої та материнської смертності; – ступінь зниження рівня смертності та втрати працездатності від неінфекційних захворювань; – ступінь зменшення кількості інфекційних захворювань; – ступінь зниження загального рівня смертності; – ступінь зменшення кількості випадків серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань у пацієнтів працездатного віку; – ступінь збільшення кількості спортивних споруд (усіх типів); – ступінь збільшення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів.

9.3 Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати:

Заповнення значень показників зазначених в таблиці 9.1 має здійснюватися шляхом фіксації показників станцій моніторингу, лабораторних досліджень, або наявних даних з відкритих джерел.

Контроль забруднення ґрунтів. Одним із поширених і небезпечних для населення наслідком антропогенного впливу на навколишнє середовище є хімічне забруднення. Основна увага має бути приділена територіям із відкритим ґрунтом, де є безпосередній контакт із людьми: дитячі ігрові та спортивні майданчики на території навчальних закладів, у межах житлової забудови. До контрольованих мають бути віднесені важкі метали (Pb, Cu, Zn та інші), пестициди, нафтопродукти, нітрати. Контроль вмісту забруднювачів має здійснюватися шляхом відбору зразків ґрунту, як депонуючого середовища, із визначенням валового і рухомого вмісту. Результати аналізу вмісту забруднювачів у ґрунтах є також індикатором забруднення повітря.

Контроль атмосферного повітря. Рекомендується впровадити контроль за станом атмосферного повітря у місцях, що найбільше піддаються тиску – у зонах впливу автодоріг. Контроль слід здійснювати за шумовим забрудненням та за речовинами, що належать до Переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 № 1598. В якості альтернативних джерел даних, які можуть використовуватись для доповнення та крос-верифікації наявних спостережень доцільно використовувати дані дистанційного зондування Sentinel 5 (дані у відкритому доступі та безкоштовні), які на рівні дозволяють контролювати широкий спектр забруднюючих речовин (зокрема озон, метан, формальдегід, оксиди сірки та азоту тощо).

Контроль забруднення поверхневих та ґрунтових вод та контроль якості питної води. Одним із поширених і небезпечних для населення наслідком антропогенного впливу на поверхневі та підземні води є хімічне, органічне забруднення. Основна увага під час моніторингових дій має приділятися територіям в безпосередній контактній зоні із людьми: у межах житлової, громадської забудови та в межах рекреаційних територій (пляжні зони, гідропарки та ін.) . До контрольованих забруднювачів відносяться хімічні речовини та сполуки (важкі метали, пестициди, нафтопродукти, нітрати), бактеріологічні забруднювачі та механічні (зважені часточки, каламутність та ін.) тощо. Контроль вмісту забруднювачів має здійснюватися шляхом відбору проб води на моніторингових постах та гідрологічних постах в межах населеного пункту. Результати аналізу вмісту забруднювачів у поверхневих та ґрунтових водах є також індикатором забруднення ґрунтів та повітря.

Моніторинг може бути використаний для:

порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію плану або програми;

отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості CEO);

перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
перевірки того, чи план або програма виконується відповідно до ухваленого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

У разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, ОМС вживає заходів для їх усунення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада №932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» затверджено порядок проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, зокрема, на засадах смарт-спеціалізації.

Відповідно до документу до моніторингу включаються такі компоненти як:

а) стан виконання плану заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогнозних значень

б) динаміка зміни значень показників, що застосовуються для розрахунку індексів конкурентоспроможності регіону та регіонального людського розвитку.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого кола відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в Стратегії індикаторів може включати еколого-економічні та екологічні індикатори:

економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів;

економія енергетичних ресурсів в результаті впровадження енергоефективних заходів;

обсяги коштів МТД, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ в проекти енергоефективності, залучені містом;

обсяги коштів, залучених населенням в рамках «тепліх кредитів»;

зменшення / збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення;

обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;

кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти та ін.

10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Враховуючи географічне положення Ірпінської міської територіальної громади транскордонні наслідки реалізації проектних рішень документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення не передбачаються.

11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Стратегія розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки базується на принципах збалансованого економічного та соціального розвитку громади, раціонального використання ресурсного потенціалу та екологічної безпеки. Стратегічні напрями розвитку територіальної громади включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей з розвитку екологічно чистої та енергоефективної громади.

Природні умови та ресурси території громади зумовлюють спеціалізацію та просторову організацію природокористування, система якого формувалася тривалий час.

Історія взаємодії природного середовища та людини на теренах об'єднаної громади Ірпеня збережена в культурному ландшафті та численних об'єктах-пам'ятках природної та культурної спадщини. У результаті постійного взаємозв'язку і взаємодії між окремими компонентами природи, на території міської громади Ірпеня утворилися своєрідні природні ландшафти, які відрізняються характером, інтенсивністю і напрямком фізико-географічних процесів, мають свої природні властивості.

Вцілому, природні умови громади є достатніми для гармонійного розвитку регіону та покращання рівня життя її мешканців. Соціальне середовище характеризується також значущим потенціалом, проте, існує ряд негативних рис, що пов'язані із застарілою комунальною, житловою, дорожньою інфраструктурою, низькою якістю соціальних послуг тощо.

Проте, не зважаючи на значні негаразди в соціально-економічному розвитку громади екологічна ситуація на території Ірпінської міської громади характеризується відносною стабільністю показників і не дуже критичними проявами екологічних негараздів.

Разом з тим, висока зношеність інфраструктури громади, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність підприємств, відсутність належного поводження з твердими побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, інтенсивне і не раціональне використання земельних ресурсів, невиправдана меліорація та лісгосподарство тощо в комплексі створюють екологічні ризики та загрози для громади.

Основними екологічними проблемами Ірпінської міської територіальної громади є забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів, присутній високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру, спричинене вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів виробничої сфери та водопровідно-каналізаційного, комунально-побутового господарства. Забруднення атмосферного повітря відбувається внаслідок автотранспорту, від стаціонарних промислових об'єктів та внаслідок пожеж лісів та торфовищ.

Стратегічні напрямки та операційні завдання закладені у Стратегію розвитку вцілому спрямовані на зменшення впливів на довкілля та покращання екологічної, соціально-економічної ситуації в громаді.

Цілі Стратегії розвитку узгоджуються з державними та регіональними, екологічними в тому числі, програмами та концепціями, цілі яких є визначеними в Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2029 року та інших державних та регіональних програмах та документах.

Реалізація Стратегії не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля, а навпаки, повинна призводити до поступового покращання та підвищення якості життя населення. Виконання багатьох операційних цілей/завдань закладених у Стратегію розвитку зрештою повинна призвести до покращення екологічної ситуації в тому числі. Ймовірність того, що реалізація планувальних рішень, що закладені у Стратегії, призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть кумулятивний вплив на довкілля, є низькою.

Моніторинг ефективності впровадження планувальних рішень, що закладені у Стратегію розвитку, здійснюватиметься за допомогою екологічних індикаторів, що є важливою формою контролю фактичного впливу на довкілля впровадження планувальних рішень Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки, та необхідною передумовою забезпечення збалансованості її розвитку. Фіксація значень індикаторів моніторингу та контроль за виконанням покладено на Ірпінську міську раду.

У цілому розроблення Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки здійснено з урахуванням всіх можливих впливів на довкілля та з метою уникнення негативних ризиків для довкілля та здоров'я населення громади. Визначені заходи, які спрямовані на запобігання негативним явищам та впливам внаслідок реалізації цілей Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади.

Стратегією пропонується «активний сценарій розвитку – управляти розвитком через зміни», що цілком відповідає раціональному/оптимістичному розвитку регіонів. Раціональність сценарію розвитку громади полягає в демонстрації поступовості розвитку та позитивній динаміці, яка уможлиплюється умовами успішної реалізації заходів та завдань Стратегії, яку узгоджено із різними програмами розвитку міста, району та області. Заходи прописані і запропоновані Стратегією розвитку спрямовані на створення належних умов для підвищення безпечного для здоров'я людини рівня стану навколишнього природного середовища, збереження природних екосистем та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування в межах територіальної громади.

Активний сценарій розвитку розглядає наступні аспекти:

- трансформація Ірпінської міської територіальної громади в сучасний центр ділових, публічних, творчих просторів розвитку та якісних і доступних сервісів для громадян та суб'єктів господарювання.

- підтримка диверсифікації економіки за рахунок застосування стимулів розвитку промислового виробництва, створення екосистеми інноваційного підприємництва.

- створення ефективної бізнес-інфраструктури у громаді: проєктний офіс, підтримка стартапів, бізнес-інкубатор, індустріальний парк, консалтингова підтримка підприємництва, враховуючи підтримку жінок, молоді, осіб із інвалідністю.

- сільський розвиток, орієнтований на якість життя мешканців, розвиток підприємництва та самозайнятості, в тому числі жіночого, розширення сфери послуг для сільського населення. Розвиток сільського господарства, зеленого туризму та сільськогосподарської переробки.

- енерго- та ресурсо- незалежна, екологічно дружня громада із впровадженням альтернативних джерел енергії та зеленої економіки.

- активна інвестиційна діяльність громади, ефективний маркетинг та брендінг, виставкова діяльність та активні міжнародні зв'язки громади.

- громада інклюзивна та дружня до дітей та молоді, залучення в міське підприємницьке та арт-середовище молодих талантів, жінок, внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО/ООС та інших осіб.

- створення ефективної системи управління та комунікацій на засадах організаційної результативності та цифровізації, особливо в сільській місцевості. Демократизація процесів прийняття управлінських рішень та впровадження різноманітних форм громадської участі.

- створення креативного, безпечного, гендерно-орієнтованого, екологічного, інклюзивного та привабливого життєвого простору громади, орієнтованого на потреби жителів громади. Гендерно-орієнтоване бюджетування та планування.

Реалізація Стратегії, за умови дотримання екологічних вимог, стандартів, норм та правил при територіальному плануванні та управлінні ресурсами громади, має сприяти збереженню довкілля та зменшенню наслідків від антропогенного навантаження на довкілля. Зазначений управлінський підхід має забезпечити стійкий розвиток Ірпінської міської територіальної громади, який поєднуватиме можливості розвинутої транспортної / соціальної / житлово-комунальної / медичної / культурної / рекреаційної тощо інфраструктури, відповідального бізнесу, цінних природних ресурсів та конкурентоспроможного людського потенціалу й дозволить покращити якість життя на теренах Ірпінської міської територіальної громади.